

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

UBIUDU RẸ OHWORAKPỌ YẸRẸ UGHEGBE RẸ UBIUDU ERHI

(Udje Gbonoze rọyen ekuoma rẹ Ifoto Ihwe)

O bẹ Ifransi yẹ omọbe nana da tophiyọ vwẹ ikpe ujinrin ivẹ gbujorhagbihwe gbirihiri. Orhere rẹ Ọghẹnẹ, J.R. Gschwend rhoma fuẹrẹn, je rhoma sio vwọ kẹ owian iyẹnresiri eghwoghwo rẹ irere rẹ ihwibiebi igbukpe ujoñegbivẹ rẹ wanre. All Nations Gospel Publishers rẹ e gharọ nonẹ, na vwẹ, irere owian iyerẹsiri eghwoghwo ujosangbighwřen fanrẹn, je rhoma ko kerẹ Ọranyen vwẹ ephẹrẹ ujinrin ivẹgbubro rẹ ihwo efa.

A reyọ omọbe nana vwọ nẹrhẹ ihwo rẹ ephẹrẹ eje, ekpekpe eje, gbẹ ega eje, mrẹ Uyota erhi vẹ erhuvwun rẹ Iyẹnresiri rẹ Ọghẹnẹ vwọ kẹ ohworakpọ vughe kerẹ obo rẹ Ọmraro e se nẹ Izikẹlo (Izike. 36:26-28) mrẹ rẹ ikpe ujinrinẹgbujegbiyorin tavwe e kivwiẹ Ikristi: “Me cha kẹ wẹ ubiudu kpokpọ vẹ ẹnwẹn kpokpọ... ọke yena re, ke owan cha dia ihwo mẹ, ke Me je ghwa dia Ọghẹnẹ rẹ owan.”

COPYRIGHT

ISBN 978 - 1 - 920322 - 52 - 6

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. BOX 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(A Gospel Literature Mission financed by donations)

(Reg. No. 1961/001798/08)

E-MAIL: info@angp.co.za

UBIUDU RẸ OHWORAKPỌ

ỌGWA RẸ ỌGHẸNẸ YẸẸ ASA RẸ IDẸBONO DA WIA
OWIA

(1 Ijoni 3:4-10)

Wo de se ẹbe nana biko mṛẹvughe nẹ ọ hohẹ ughegbe rẹ wọ da sa mṛẹ oma wẹ. Wo die ọgẹdjo yẹrẹ ononijesu yẹrẹ wo se Ijesu gbẹ uyotaa yẹrẹ wo shenẹga wọ cha mṛẹ oma wẹ kerẹ obo rẹ Ọghẹnẹ mṛẹ wẹ. Ẹbe rẹ Isamuero rẹ Esosuo Uyovwi rọyen Ihwegbesan, Owọ rọyen Ighwṛen (1 Isamuel 16:7) da ta: “Ohworakpọ nẹ ugboma rẹ Ohwo ẹkẹvuovo, ẹwẹn rẹ ohworakpọ Ye mi nẹ. Ọghẹnẹ mṛẹ avwanre fioto.

Idẹbono yẹ Oṣẹ rẹ efia eje. Oyen yẹ Omoovie rẹ ebri kugbẹ ẹdjo rẹ o sue akponana, rẹ o se omaroyẹ nẹ oyen amakashe rẹ urhukpẹ rere o vwo su ihworakpọ nene idjerhe rẹ oghwọrọkufia. Oke nana rẹ a pha na kerẹ oke buebu rẹ ọwanre, emraro rẹ efia buebu ẹrọ rẹ imeruẹ nẹ ayen emraro rẹ Ijesu. Agbe taa, ke ọna ye soro rẹ Idẹbono vwọ wene oma phiye. Amakashe re urhukpe kerẹ obo rẹ ọbe rẹ Ikorintiansi rẹ Iṣẹ uyovwin rọyen uhwovo awọ rọyen Ihwerha yẹ ihwẹnẹ (2 Ikorit 11:13,14) tare. Idẹbono ẹdjo rẹ osuẹ akpo nana mu ihwo vwi ye ebri rere ayen vwo je mṛẹvughe nẹ Ọghẹnẹ guṛo ayen yẹrẹ nẹ Ijesu ghwuru rẹ o vwo sivwi ayen rhọ kerẹ obo rẹ ọbe rẹ Ikorintiansi re iṣẹ Uyovwi rọyen Ẹne, owọ rọyen ẹne (2 Ikorit 4:4) tare, “Iruimwuemwu eje kugbẹ ihwo rẹ ise Ijesu gbẹ uyotaa ejobi ghwuru vwẹ ẹkuoma rẹ erhi. Ayen ji ghwe rhu ẹro vwẹ ẹkuoma rẹ Ọghẹnẹ. Ọghwọrọkufia rẹ akpona yi su ayen. Kere ọbo rẹ ọbe rẹ Ẹfishansi uyovwin rọyen iṣẹ awọ rọyen ovo fi iṣẹ (Efisha 2:1-2) tare. Jokpanẹ ẹro rẹ ayen rhieri emerha ayen cha sa mṛẹ ẹdia rẹ oghwrukufia rẹ ayen pha naa, oghwọrọkufia rẹ ibẹdibẹde kẹ oyen ayen epha ye.

Ohwo rẹ ọtare: “Mi ru imwuemwu dẹvoo” phiẹn omaroyen fọkeridie omọrẹ Ọghẹnẹ wotnrhe ifọke rẹ etiona rhe guoghọ owian rẹ idẹbono ke rẹ obo rẹ ọbe rẹ Ijoni rẹ Ẹsosuo uyovwin rọyen erha owọ rọyen ẹreren tare. (1 Ijoni 3:8). Ọbe

rẹ ljemisi uyovwin royen ẹne awọ royen lghwřen fi ẹreren (ljemisi 4:7-8) da je ta: “Fọkeretionye na, gba vwẹ oma kpẹ otọ kẹ Ọghẹnẹ Ghwọ, ku idẹbono kẹ ọ djẹ vwọ kẹ wẹ sikẹrẹ Ọghẹnẹ kẹ ọ jighwe sikẹ ro wẹ.

Wo vwo se ẹbe nana na, jẹ ghwe ni ifoto royen na, wọ sa mrẹ ubiudu wẹ. Jẹ urhukpẹ rẹ Ọghẹnẹ djẹ obo rẹ ubiudu e pha kẹ wẹ. Mrẹ imwemwu wẹ vughe wọ ghwunu rẹ ayeen fọkeridie ota re Ọghẹnẹ vuẹ avwanre vwẹ ọbe rẹ ljoni rẹ Ẹsosuọ, uyovwin royen ọvo nẹ owọ ọvo fi ihwe (1 ljoni 1:1-10): “Avwanre da ta nẹ avwanre ru imwuemwu, jẹ oma rẹ avwanre yẹ avwanre phiẹn ọyena djephia nẹ uyota ọ ẹ unu rẹ avwanreen. Ekẹvuọvo avwanre da fan imwemwu rẹ avwanre kẹ Ọghẹnẹ, kẹ O ru obo rẹ O tare, O ruo gba, O vwẹ imwuemwu rẹ avwanre ghovwo avwanre kẹ O je ghwa hworhẹ avwanre fo, si avwanre nẹ ogbigbiruo eje ọbara rẹ ljesu Ọmọ rẹ Ọghẹnẹ kworhẹ avwanre fo nẹ kẹ umwemwu kẹ umwemwu.”

Idẹbono su ween, Ọghẹnẹ mi su wen, wo dia oviẹn rẹ umwuemwu, wọ me dia oviẹn rẹ Ọghẹnẹ. Umwuemwu de sun akpo wẹ wọ me viẹ bru Ọghẹnẹ rhe. O si we nẹ abọ royen ẹkuoma rẹ ljesu Kristi rẹ o theakpọ na rhi siwwi iruimwuemwu, rhi guoghọ ẹgba rẹ idẹbono vẹ umwuemwu vwẹ akpọ rẹ avwanren. Oye yẹ Osivwi re avwanre. Wẹ wẹ obaro rẹ Ọghẹnẹ ọfuafọ rẹ O riẹn odjahọ eje, ẹnwẹn kokodo vẹ irueru rẹ akpọ rẹ avwanre. A sa djahẹ emuọvuọvo kẹ Ọghẹnẹ fọkeridie Ọghẹnẹ ye ma arhọ rẹ avwanre, O gbi se nyoemee? O yen je ma ẹro rẹ avwanre, O gbisa mrẹ orẹ kerẹ obo rẹ Ọbe rẹ lne, uyovwin royen Ujonegbẹihwẹne owọ royen irhirin (lne. 94:9) tare? Ọbe rẹ ikun rivie rẹ lve, uyovwin royen ihwegbesan, owọ royen irhirin (II Kron. 16:9) da ta: “Ọghẹnẹ rhẹrẹ akpọ na kẹroẹbrẹkẹroẹbrẹ rere O vwo je ubiudu rẹ iseregbeuyota vwọ gan.”

Ọbe rẹ ljobu, uyovwin royen ogbangbẹ ẹne, awọ royen ujegbẹọvo vẹ ujegbẹ ivẹ (ljobu 34:21,22) je ta: Kidie royen hẹ idjerhe rẹ ohworakpọ O mrẹ ichiyotọ royen ejobi. Egho yerẹ ebri, iruimwemwu siomanu Kẹẹ.

Ọbe rẹ Ijoni, uyovwin royen Iwe owọ royen Ujẹgbẹne (Ijoni 2:24) tare: “Ekevuovo Ijesu muoma royen phiyoto ke ayeen fokeridie O vughe ayen eje fioto.” Ọbe rẹ ine uyovwin royen ọgbagbẹive awọ royen ọvo fi ive (Ine. 32:1-2) da je ta: “Koyen sorọ rẹ erhuvwun dia vwọ ke ihwo rẹ Ọghẹnẹ reyo imwuemwu rayen vwo ghovwo ayen. Erhuvwun dia vwọ ke ohwo rẹ ọ dje va abo rẹ umwuemwu rẹ ọ dianẹ o gbi vwe orucho vuovoo.”

EFAN RẸ IFOTO NA IFOTO RẸ ESOSUỌ

Ifoto nana udje rẹ ubiudu rẹ orwumwemwu rẹ oshare yere ọ rẹ aye re ibaibolo o dje udje royen. Oyena ohwo rẹ orukuruku rẹ akpona ve odavwe kugbe ojevwe rẹ akpona suẹ. Onona udje den rẹ ubiudu rẹ orwumwemwu kerẹ obo rẹ Ọghẹnẹ mrerephiyo. Efuọ rẹ egbagbagba dje udi rẹ o mueda kerẹ obo rẹ Ọbe rẹ Ise, uyovwi royen Ujẹgbẹrha, owọ royen ihwegbirhirin fi ọgbagberha (Ise. 23:29-33) djere: “Dje ọgbudi ke vwe, ọ ro mue idi da yaghayagha, ki mi dje ohwo rẹ o mwomaphiyọ rẹ ero rẹ akporoyen don rẹ ọ sue eta, je ghwa fiunu kọkekọke vwo ke we. Ero royen vwara gbagbagba ọ wan oma mamon oma ewan rẹ o sa kpokufia verhe. Wo je udi si we urhuru dedevwo ne ọwaro den, ọjehwa fuan kiae vwe evu rẹ eganase yere ọ jehwa rien omana ruua. Fokeridie, oma che ru we kerẹ ohwo rẹ ọrọdekọ rhovworon. Ke wo cha mre ọrẹ bisibisi, ọke ye na re, wo gbe cha sa roro yere tota gbaa.”

Oboto rẹ uyovwin na vwe ifoto nana, a mre eranvwen sasan re imudiaphiyọ imwuemwu sansan vwe evun rẹ ubiudu rẹ ohworakpo ifokeridie ubiudu oyan esiri ve asa re imwuemwu rẹ avwanre da tophiyo. Ọghẹnẹ vwe avwanren vwe ekuoma rẹ omraro royen, Ijerhemaya ne “o vwe ohwo vuovo rẹ ọ sa mre ubiudu rẹ ohworakpo vughee. O vwe ophienvwen vuovo rẹ o teree. E ehe se sivwoo, ọ bra ganọ” (Ijere. 17:9). Ekpuvovwin rẹ Ijesu rhonwewere ne etionyen ọ pha rẹ ọ vwọ ta: “Evu rẹ ubiudu rẹ ohworakpo ve erhanrhe rẹ iroro re e

1. UBIUDU RĘ ORUMWEMWU

nèrhè o gbe ofanrhièn, cho uji rẹ igbunegbu, hwe ihwo, du eya rẹ ihwo, dia ovwurhuru, ọ je ghwa nẹrhè o ru erọwọn chọchọ buebun kerẹ ọphiẹnvwẹ, oboriforii, omaeriọ emiovwode omaephuo ve ughenghen. Evu rẹ ubiudu rẹ ohworakpo yẹ igbiru nana eje rẹ e nẹrhè ọ dia gbegbe, nẹcha” kerẹ obo rẹ iyenresiri rẹ Imaki uyovwin rọyen Ighwren awọ rọyen ujegbovo fi ujegberha (Imaki. 7:21-23) tare.

1. OGBODU NA : Ihwo eje guọnọ erhuvwun rẹ ọphra nana rẹ e se nẹ itolotolo. O mudiaphiyọ umwuemwu rẹ omaephuo vwẹ evu rẹ ubiudu rẹ ohworakpo. Omaephuo yi gerẹ Inusifa, amakashe kiriguo jovwo rẹ Ọghenẹ she ne ẹdia rọyen. Asaọkiephana, kẹ o hirhie phiyẹ ọvwighren rẹ Ọghenẹ idẹbono kerẹ obo rẹ Ọbe rẹ Azaiya uyovwin rọyen Ihwenẹ awọ rọyen irhiri-fi ihwegbẹ ighwren kugbẹ Ọbe rẹ Izikiẹlo uyovwin rọyen ujegbereren awọ rọyen ihivẹ (Azaiya 14:9-17; Izikiẹlo 28:12-17) tare.

Uherevie rẹ uwenrharen yẹ omaephuo nurhe. O dje omaphia vwẹ idjerhe buebu. Ihwo evo phuoma re efe rayen, edia rẹ ayen yono ẹbe te, emhwan eghaghanre rẹ eheri rẹ ayen vwo rhie omaphiyọ, ẹkuophiyọ rẹ eravwon rẹ ọhọre, eranvwon rẹ obọ, isa vẹ eranvwonfa sansan kerẹ obo rẹ Ẹbe re Azaya uyovwin rọyen erha awo rọyen Ihwegbesan fi ujegbẹnẹ (Aizaya 3:16-24). Tare: “Ihwo ọvo vweẹ Ese ide, orere re ayen nurhe, uruemu rẹ awanre rayen, eha re omaesasọ rayen vwọ yẹ oma. Ọ chọ ayen ẹro nẹ Ọghenẹ dje ọrọphuoma vẹ ọrọyọvọ se oma nẹ ọyọ vo yẹ ohwo nẹ oma kerẹ obo rẹ Ẹbe rẹ Isẹ uyovwin rọyen Ẹreren owo rọyen ihweerha (Isẹ 8:13) tare. Ọbe rẹ Isẹ uyovwin rọyen Ihwegbesan owọ rọyen ihwegbereren (Isẹ 16:18) je ta: “Oma ephuo nẹrhè e she, ọ je ghwa ọghwọrọkufia cha.”

2. ERANKO NA : O mudiaphiyọ ojevwe rẹ ugboma, ofarhièn eya rẹ ihwo eduo. Imuemwu nana rhi buphiyọ marnọ vwẹ ọkenana rẹ ẹdẹ oba na tẹ asa rẹ avwanre da rhovwen phiyẹ eta rẹ Ijesu vwẹ ọke rẹ Ọ vwọ mrẹaro ikpe uri ihwe rẹ ọ wanre rẹ ẹdẹ oba na cha dia kerẹ ọke rẹ Isodomu vẹ Igomora. Ọ dianẹ oka rẹ akpọeyereren rẹ imwuemwu ruọ

omareihwo chidiare, kugbe ubiudu rẹ emo rẹ isukuru vẹ asa rẹ ayen dia ọvoo, ẹkẹvuọvo, umwuemwu na ranran odedeede ruọ ubiudu rẹ ihwo vwe ẹkuoma rẹ isinima, eha ve ughe eno, erhanrhe rẹ ebe ese vẹ idjerhe buebu efa. O rhi te ọke rẹ obo rẹ Ọghẹnẹ se umwuemwu ke o hirhiephiye ẹro erhie rẹ ọkenana. Ema buebu rẹ ighene rẹ i rori nẹ omamọ akpọ eyeren no evu rẹ isinima ve ẹbe rẹ ikwegbe rẹ, shephiyo okpetu vẹ ophophovwe; fikiretionye na kẹ ayen viẹn oja. Imighene, emeshare vẹ emetẹ rẹ omavuaa rẹ i yere akpọ yaghanyaghan hirhie phiyo egbaide rẹ uvwieọkena. Iw-evwin rẹ e de gbe eha ji ghwe hirhie phiyo egbaide rẹ uvwie ọkena. Iwevwin rẹ e de gbe eha jighwe hirhie phiye ọgwa ofarhiẹn. A gbe reyọ Egbaide rẹ Ọghẹnẹ vwe ekuoma rẹ ẹfuon kerẹ Ijosefo (Ọbeotuvwiyo uyovwin royen Ogbangbirhirin (Ijenesi 39) kugbẹ egbaide efa vwo dje udjee! Vwevwe rẹ ọgedjọ awanre rẹ Izulu rẹ ọ sa tobọ hwe ọgbaofarhien oshare yerẹ ọ rẹ aye kufia, se yone ihwo ọkenana rẹ i se oma rayen nẹ ayen rhiẹro mamọ, omamọ uruemu. O mi ji mudia brorhiẹ hwe avwanre vwe ẹdedjọ eguo. Ọghẹnẹ bru avwanre uche ne avwanre vwe ọfanriẹn hehaa, a nẹ a dje kẹ. Ọbe rẹ Ikoritiansi Ẹsosuọ uyovwin royen esan, awọ royen ihwegbereren fi ihwegbirhirin (1 Ikorit. 6:18-19) tare nẹ: O vwe Umwuemwu vuọvo rẹ ohworakpọ ruẹ rẹ o gbe oma royen egwaa. Ẹkẹvuọvo, ohwo rẹ ọriabe rẹ umwuemwu rẹ ọfarhiẹn gbe omaroyen ẹgwa. Wọ riẹnre nẹ ugboma wẹ na ọgwa rẹ Erhiọfuafoo rẹ O dia evu wẹ Erhi re Ọghẹnẹ vwo ke wẹ. O dia owan vwa ọvo yi vwe omaowaan ẹkẹvuọvo, Ọghẹnẹ.

Ọbe rẹ Ikoritiansi rẹ ẹsosuọ uyovwin royen Erha owọ royen Ihwegbighwren (1 Kọrit 3:17) da ta: “Ọghẹnẹ gwọghọ ohwo rọ dianẹ ọ gwọghọ ọgwa royen.”

3. ESI NA : dje imwuemwu rẹ udieda vẹ urhuruevwo phia. Eranvwen nana gboma gangan, ọ rọ korovwonkoronvwon rẹ ọ mrẹrẹ kpatapata, tẹ ofuafo tẹ ogbegbe kere obo rẹ or-wumwuemwu rhonvwe nẹ korhanrhenkorhanrhen rẹ iroro, otẹ, ifoto yerẹ ikuegbe ruọ. E gbe oma re ofori nẹ ọ dia ọgwa Ọghẹnẹ ọforo ẹgwa fo kerẹ ẹriọ emuigbegbe vẹ erhanrhen

iruemu kerę isigati ephopho, achicha ęsa imwun owwerhęn ve orhanrhen imwu ęrọ. Uruemu rę isagati ephopho vę “umwu” owwerhęn ęrọ”, rięnrięn eya vę eshare oma mamọ, a mrę etionye dęvoo. Ogaga Ọghęnę ọvo sa rhan evięn isigati vwo nę abọ rę idębono. Dedevo nę ihwo buebu rę i vwo oshędję isigati vwę udu rayen davwọ isagati ephopho vwę evu rę Uwevwın rę Ishoshii fọkiridie nę ọyen ekan vwọ kę Ọghęnę, ayen gbiruęs sikęsikę kpahe emiovwo rę oronvwon na rọ die ọgwa Ọghęnę ękuoma rę ephopho rę ọbe rę ogbo naa. Ọghęnę vwę ugboma vwọ rięn vwę ọruyota kerę ota re odibo wę e se nę Ipolu nę: “Wę ọgwa rę Ọghęnę, Erhi Ọghęnę ọ wę oma. Fọkerętionye na, ohwo da gwọghọ uwewwin rę Ọghęnę. Ọghęnę kọ je ghwa guọghọ ohwo yena kerę obo rę ọbe rę Ikoritiansi rę Ęsosuọ uyovwin rọyen ęrha awọ rọyen Ihwęgbesan vę ihwegbighwręn kugbe uyovwin rę esan, awo rọyen ihwegbę reren vę ihwegbirhirin tare: (1 Ikrıt. 3:16,17; 6:18,19).

Ovwurhuru vę utuoma, ofiemu vuọvo kọ Ọghęnę. Avwanre rio emu a sa vwọ dia akpo, ọ die avwanren rheakpo rhi riọ emuu. A da riọ emu bu je owęvwen kpori ękẹvuọvo ubiurhuru kperę, “kẹvwę! kẹvwę!”

E se ruo ọhọre rę ubiurhuruu, emuọvo daroo. Urhi rę ọphọ awanre tare nę e phi ọvwurhuru vę ọgbudi ghwukufa. Ọbe rę Urhi Rivie rivę uyovwin rọyen Ujegbọvo awọ rọyen ihwegbereren fi ujegbọvo (Urhi Rivie rivę 21:18-21) tare: “Ig-budi vę iwurhuru yerakpọ rę ogbere ọdadiane ọreọvo wọ ria vę owwerhen ọvo koyen wọ vwerhen, ebere rę emwa ọvo koyen wọ cha ghwa” Ọbe rę Ise, uyovwin rọyen Ujegberha awọ rọyen ujegbọvo (Ise 23:21) tare nę a karophiyo ughwu rę ọdafe ọvo vę ọvien rọyen. O ghwuru o kpe uwewwınrhanre ọriọjavevu. Odjadja rę udi gbe dia oronvwon rę ọchọ ohwa roo. Ọkenu gagan, ọ diobo rę e ne kwęarofiaa. Ọghęnę vuę avwanre gbonozę vwę evu rę ota rọyen nę ogbudivuọvo chasa ruọ uvie rọyeen. Udi na ę se nę “Beer” dię emuu. Ọyen udi rę ohra ęnwęn, rę o muogbane reren ihwo rę eda vwo ru kerę ękpa. Ayen gbe rięn oboriforii, ayen tobọ hwe omomarayen orovwon rę aye eru vęrhee.

Ọbe rẹ Isẹ uyovwin royen uje owọ royen ọvo (Isẹ 20:1) jẹ avwareniyen nẹ “Udiobuebu ẹda nẹrhe ohwo muẹvan, jẹ dia ẹkpa. Ekpa ye da udi vrẹ oma.”

Ihwo rẹ ichere udi ọgagan vẹ itu rẹ e shẹ ejobi rucho vwe obọ Ọghenẹ ọkiri die Ọghenẹ tare vwe Ọbe rẹ Aizaya uyovwin royen iyoriin awo royen Ujegbive tare (Aizaya 5:22) nẹ: “Akpo rẹ owan rere! Egba re ruo ọgo na! rẹ Oshomweẹ re a da tanẹ a yarhe a rhe gwa idi!” Ọbe re Ihabakoku uyowin royen ivẹ awọ royen ihwiorin (Ihabak 2:15) je ta: “Ebrorhiẹ hwowe re davwe udiogagan, re reyo vwọ kẹ ọrivẹ wẹ da, wo da nẹrhe aye da vrẹ oma” Ọbe rẹ Ikọtiansi rẹ Ẹsosuo uyovwin royen esan, awọ royen irhirin vẹ ihwe (1 Ikọt. 6:9,10) vue avwanre: “Wọriyen re den nẹ oruimwemwu cha sa ruo ọdjuvwuun. Wa phiyen omaowaan, Igbofariyen vẹ egedjo te iji te ivwurhuru yerẹ igbudi re imiovwode rẹ ihwo- Ovuovo rẹ osuri hwo nana chasa ruo uvieodjuvwuun.”

Imuemwu re ohworakpo se siomanẹe. Evoroyen na kere obo rẹ Ọbe rẹ Igalatiansi uyovwin royen iyoriin, awọ royen ujegbirhirin fi ujegbovo (Igal. 5:19-21) djere: “Ofariyen iruemuigbegbe, ẹdjoegan vẹ orhan evwanron, Ihwo hirhe phiye ivwighren, je horen omomarayen, kẹ ayen rioma, muophu, vwe uduebro, ayen hrabo, idi muayen, urhururewhare ke o dje ayen siesio, ayen je ghwe ruo efa. Itu ri vwo iruemu nana cha te uvie Ọghenẹ naa” Ọberẹ Ẹfisiansi uyovwin royen iyoriin awọ royen ihwegbereren (Ẹfisiansi 5:18) je ta: Woje udi mu wee, o sa gwoghoakpo wẹ. Ẹkẹ vuovo, jẹ Erhiofuafo von ubiudu wẹ.” Ijesu durhie kohwokohwo rẹ erovwon rẹ erhi siurhuru vwe Ọbe rẹ Ijoni uyovwin royen ighwren awọ royen ogbagbighwren vẹ ogbagbereren (Ijoni 7:37,38) nẹ: “Ọ ya rhe rhe da.” Ọbe rẹ Aizaya uyovwin royen ujuvegbihwiorin owọ royen ọvo (Aizaya 55:1) ji se ihwo: “Yarhe, wẹ wẹ rẹ urhururame siẹ, Ame na! Yarhe wewẹ rovwigbo rẹ vwọ vwodeẹ yarhe wo rhe re! Yarhe! De udi vẹ amievie rẹ arho. A je igho deẹ!” Ọbe rẹ Ijoni uyovwin royen Ẹne awọ royen ihwene (Ijoni 4:14) tare: “Kohwokowho rẹ ọ dame re me chavwoke gbi che vwo urhurusivwe rẹ ame ofaa. Ame me chavwoke na che hirhie phiye urhie rẹ ọkpọ rocha vwe amearho kugbe

arhoibedebede vwo ke.”

4. OGBEYI NA : Qta kpahe ovwiere ve ubiudu sikesike re e vwo ruę nene obo re a vuę ohwo kugbe erhi re orhan. “Erhi re emuokpahon vwa gbogbon kerę erhi re orhan kerę obo re Qbe re Isamuęlo re osuę, uyovwin royen ihwiorin, owę royen ujegberha (1 Isamuęlo 15:23) vuę avwanre. Qbe re Isę uyovwin royen ujegbovo awę royen ujegbiyorin ve ujegbesan (Isę 21:25,26) dje aghwaren: “Ovwiere re orhovwen wia owiaan, hwe okę royen obo re o guęo vwoęvo ye o roro. Ijoshua kę vuę emę re Isrelo vwe evun re Qbe re Iguędjo, uyovwin royen, ihwegbereren, owę royen irhirin (Ijugi 18:9): “Owavwan mudiakuomafia vwe etineę. Wa jophere! We phuruo orho na rere wan phiokparobo” Ugboma re ohworakpo o vwiere mamọ, o fobę mre eronvwoę re Qghene vughee. Ijesu da ta vwe Iyeresiri re Iluku uyovwin royen ihwerha, owę royen ujegbene (Iluku 13:24): “Davwe egba we rere wo wan eche ohwahwa na ruę” Iyeresiri re Imatiu, uyovwin royen ighwren, awę royen ereren (Imatiu 7:8) je ta: “Kohwokohwo roęuęo mre obęuęo Iyesiri Imatiu ovuęvo na uyovwin royen Uhwovo, awo royen ihwive (Imatiu 11:12) de je a rien: “Uvie Qghene rio oja, e bru ruę kprekpre mamę Fikiretionye na, ihwojiruę kprekpre keyen ji se phikparobo vwo.”

Je arho ve erhuvvun re erhi avwanre enote, suę ughwu re ibedebede. O dje ohwo erhovwo ene, gwogho enwen re a vwo hię eta kokodo re Qghene. O ji je ohwo vwo esegbuyota a vwo reyo iveve ghwoęghwoę re Qghene. O gwogho ohwo kufia. Erhi Qghene da ta kowe ne wo reyo akpowe ke Qghene none na je idebono vuę we ne wo mudia te ode yere ede ofa re omefo koweę re oka cha kakaa. Oke yenare, ku wo che ghwukufia fokere wo vwe Ijesu vwe akpoweę. Qghene tare vwe Qbe re Ihibru, uyovwin royen erha, awę royen ighwren ve ereren (Ihib 3:7,8): Wo de nyo urhuru re Qghene none, wo ruo udukerekpe kerę ese we ide vwoke re ayen vwo mukpan Qghene.” Broihwo yi ghwughwu erhi fokiridie ne ayen kparę ede rayen vwo vwakporaye ke Qghene kpe obaro, kpe de ofa re o tere kaka? Wo rien ode?

Eboerida reyọ osuaso rẹ ogbeyi vwo vwan orha. Osuaso ogbeyi na mudiaphiyọ erhiesegbuyota kpahe irueru rẹ orhan, aro emre ogbenekẹ yerẹ ese gbuyota kpahe eseride ukpe rẹ Qghenearho. Marho a vuẹ avwanre ne e kperise Qghenearho vwoke rẹ odavwini, oḡan, oja ve emuderuohwo. Onana Qghenẹ rẹ oḡhokwuko kpatakpata ukpe re a vwo vverosuọ uyovwiewo yerẹ uyovwie vwo fokiridie Qbe rẹ Ine uyovwi royen ogbagbighwren, owọ royen ujegberha (Ine 37:23) tare: "Qghenẹ yi dje idjerhe kẹ ohworakpo. Qbe re Ijemisi, uyovwin royen iyarin, awọ ihwene fi ihwegbesan" (Ijemisi 5:14-16) nre: "Ohwo rẹ omada o etine? Q vuere ekpako rẹ ishoshi rere ayen nerhovwo kẹ wẹ reyẹ evwrin rẹ Ogagan rẹ Qghenẹ vwo ghoro vwe ode rẹ Qrovvori. O de vwe esegbuyota kpaḡ erhovwo nana, amaroyen jẹ gaa. Orovvori sivwo rho. Q vwe imwuemwu royen ghovwon. Eriyina wa gba fan imwuemwu rowan vwọ kẹ omoma owan, wa je ghwa nerhovwo kẹ omomaowan rere oma owan vwọ gan. Qghenẹ takẹ emọ rẹ Izelo vwe Qbe rẹ Urhi Rive, uyovwi royen Ihwegbereren awọ royen ihwe fi ihwive" (Urhi Rive 18:1-12): "Wa reyọ emọ owan vwo ze izobo vwe enyerhanre rẹ orhan owaan, we ji jẹ ihwo owavwan gba ephaa yerẹ vi utiri phiyọ ọ yerẹ ruo ebo. Wo ji jẹ ayen ra guḡo orḡvwon mie erhi rẹ eseidee. Ophu ihwo rẹ i ruo erovwon nana eje mu Qghenẹ. Qbe rẹ evwophia uyovwin royen ujegbive, owọ royen ihwiorin" (Evwophia 22:15) tare ne "A rhonvwan nẹ iphruyota ve ihwo ogbenekẹ, igbofarhien ve ihwoihwikhwo kugbe egedjo ve ihwo rẹ iruemu rayen ve etaunu rayen ofian dia evun rẹ odjuvwuun.

Qghenẹ ji bruche vwe qbe rẹ Ilevetikosi uyovwin royen ihwegbirhirin owọ royen ogbagbovo (Ilevẹ 19:31): "Wavwan guḡoaghwanre mie ihwo re ve erhi ihwoighwuru tota kugbee, wavwan de ruotiḡ je we gbe oma owavwan eḡwa. Mewwe ye Orovvori, Qghenere. Qghenẹ vuẹ avwanre vwe qbe rẹ Aizaya uyovwin royen ereren awọ royen ihwegbirhirin ve uje" (Aizaya 8:19,20) nẹ: "Ekevuvovo ihwo cha vuọ wẹ nẹ wo yaran bre emraro ve eriedauvo ri muegbọ rere wo vwọ reyẹ evue kpaḡ urhrienwren we vwo miayen. Ayen cha ta: "Tarhetakpo, ihwo charhe nọ ayen kpaḡ iyeren rẹ

urhienvwẹn rayen, obo rẹ erhi, vẹ irighwuru ta kpahe erakpo.” Gba vuẹ ayen: “Wavwan kerhọn rẹ obo rẹ Ọghẹnẹ yono avwaren! Wan kerhọn rẹ obo rẹ erivwi taree. Obo rayen vuẹ owanvwan na chasa chowavwan ukọ.

Wo vwo se ọbe otete nana na, Ọghẹnẹ tota kọ wẹ, o se we nẹ wo vrẹn nẹ imwuemwu wẹn rere wọ vvakpọ wẹ kẹ ljesu, ẹkẹvuọvo erhi rẹ Ogbeyi rọ evun rẹ ubiudu wẹ bru wuche mamọ rere wo vwọ kparọ ekuorherie wẹ brẹ ljesu, kpẹ obaro. Ọ guọnọ djẹoshọ phiye ubiudu wẹ. Ọbe rẹ lhibru, uyovwin rọyen ivẹ awọ rọyen ihwene vẹ ihwiorin (lhib 2:14,15) tare: “Ki die ye ekrumẹ, igbeyan mẹ vẹ ihwefa cha ta mi da nabọ kurherie brẹ ljesu rhe? Kidie chaphia ọke mi gbise kpe ehaegbe, erẹ vẹ ọvwerhovwe rakponana? Ukpẹ rọvwọ mrẹ efe gbẹri rẹ ljesu Kristi, vẹ ufuoma igbunu rọyen kugbẹ aghọghọ rẹ amrẹ vwo djee, kugbe uriri rọyen vẹ arhọ ibẹdẹ rẹ o vọnre vaghọgho, ko wọ rhoma mrẹ enana eje kerẹ isisiuwe arọ oke wọ da reyo ljesu phiyo ubiuduwenu. Ẹtiọnye na oshoedjẹ ohworakpọ vẹ ọrughwu phiwe phiyo ọvien rẹ idẹbonọ. Ọbe rẹ lhibru, uyovwin rọyen ivẹ owọ rọyen ihwiorin” (lhib 2:15) tare: Ekevuọvo ljesu rhere rhe rherie evien ikpenidide fokere oshọ rẹ ughwu, phiye emuvwiẹ. Erhi rẹ usekpe je ọ fobokerhọ rẹ iyesesiri rẹ Ọghẹnẹ, ọ nẹ rẹ ubiuduwe dia kerekpe kerẹ osuaso ogbeyi.

5. UBIDO NA : Onana eranvwe rẹ ọdjaro, o jirue wanwan mamọ. Utuoma, ophu vẹ uruemu igidigidi yi suẹ ubiudu rẹ ohworakpọ. Enana nerhe o hwe ohwo kọkekọke. Wọ sa davwe rere wọ vwọ dja vwọ orhanrhen uruemu wẹ na, ọke cha rẹ ọ cha vwọ vaphia kerẹ edjẹnekpo. Ofori nẹ wọ rhonvwe nẹ ọ evun ubiuduwe rere wọ rẹ ljesu nẹ ọ rhanwe nẹ ifi. Ọbe rẹ lne uyovwin rọyen ogbagbighwren owọ rọyen ẹreren (lne 37:8) tare: “Wo mue oma phiyotọ kẹ ophuu. Ukpokpomaovo ye o mue ohwo phiyo Ọbe rẹ lse uyovwin rọyen ujegbighwren. Owọ rọyen Ẹne (lse 27:4) tare: “Ophu vwa wanwan, O rue obo iyomaa. Se reyo, ughenghen sorọ rẹ e vwo phie ophu phiye evu rẹ ubiudu. Ọbe rẹ Ẹkleziatis uyovwin rọyen ighwren owọ rọyen irhirin (Ẹkle. 7:9) je ta. Vwẹ aghwanren mu ophu ughenghen ye e vwo phi ota

vwiye evu Obe re Ikolosiansi uyovwin royen erha owọ royen ereren (Kolo. 3:8) ji bru che: “Mue ophu kufia” Ihwo buebu re osho muẹ da udi rere udu rayen vwọ gan ayen se vwo ruo obo e chore yere hwsa imwemwu. “Ophu hohẹ udi re e cheri ne ekproro re orodeko rhe kerẹ obo re Obe re Urhi Rive, uyovwin royen ogbagbive. Awọ royen ogbagberha (Urhi Rive 32:33) tare. Orukeri vwerho orumwuemwu ekevuovo Oghenevo ye hwsa ke iruimwuemwu eje. Ijesu tare vwe Iyeresiri re Imaki uyovwin royen ihwive, owọ royen ogbagbovo (Imaki 12:31) “Guono rive we kerẹ obo wo guono omawen”. Iyeresiri re Imatiu uyovwin royen iyorin, awọ royen ujuvege ne (Imatiu 5:44) tare ne “Guono ivwighren we. Oghene veri ne O ye cha vwe imwuewu re avwanre vwo ghovwa avwanre, avwanre da se vwe imwuewu ihwo re i gbe avwanre ku ghovwanye vwe iyen siri re Imatiu, uyovwin royen esan owọ royen ihwive (Imatiu 6:12) Oghene gha enwen ro riọ ve ophu. Orhanrhe uruemu ravwo zagma ebara ve phiofovwi evu re ubiudu re ohworakpo. Etionye na, ofori ne a reye owọ ufuoma vwo muoto vwe evu re ubiudu re ohworakpo a da guono ne ufuoma a ton vwon.

6. ORODEKO NA : Orodeko phien Ivi vwe Udju re Ideni. O da guogho eyere ghwooghwo re o uvwre royen ve Oghene Idobono rioma kpahe Adamu ve Ivi mamọ re o vwọ mre ne ayen sue akpona, ne ayen ve Oghene je ghwa nabọ yere kugbe. O da ne ayen reyọ adia royen. Omaerion ye sorọ re idobono vwo nerhe ayen ghworokufia. O je sa gwogho omamọ re eyere re uvwre re ayen ve Oghene. Orhanrhen re ubiudu, omaerio quovo na ye je gwogho aghogho vwe enwen re ihwoevo oke re ayen da mre ne oma vwerha yere oma ji ghwe fu ayen. Oma erio ghwa erhanrhan iroro cha ubiudu re ohworakpo re o vwọ guogho aghogho udu re ihwo. Osa tobọ nerhe o hwe ohwo. Etiona ye o pha vwe iwevwin orovwen buebu. Omaerio nerhe ophu royen ganphiyo. Orukeri royen rhororo mamọ kerẹ obo re Obe re (Ise) uyovwi royen esan owọ royen ogbagbene (Ise 6:34) tare. O sue ojazerio ve utuoma re ejemre vwe evueki echuo ve ako akpoyere efan sansan. Ewiowian Oghene evu re Ishosi, Ighwoghwota, kugbe Irheren dede, ji no abo

rẹ umwuemu nana vwọke rẹ Ọghẹnẹ da reyẹ ohwọfa vwo wıowıan vwo nọ ayen. Ofori nẹ ayen nabọ fuẹnre ẹnwen rayen kọkekọkẹ Ọjifo rẹ ẹguṇṇọ Ọghẹnẹ rẹ Ọ ghwẹ phiyẹ ẹvun rẹ ohworakpọ dia ubiudu rọyen gangan kerẹ obo rẹ Ọbe Iromansi uyovwin rọyen iyorin, owọ rọyen iyorin (Iroma 5:5) tare: Erurotionyeen, erhuvwun rẹ ewıowıan na eje cha guoghọ kufia ẹkwoma rẹ umwuemwu re omaẹriọ.

7. OGORO NA : Ogoro vwe ifoto nana mudiaphiyọ imwumwu rẹ urhuru evwo kugbẹ ẹguṇṇọ rẹ igho rọ dia ọtovwiyo rẹ umwemwu. A mrẹ igoro evo vwẹ obẹ lkongo riọ ujoin buẹbu rẹ emerananvwe rhi te ọke rẹ evu rayen vwọ sa, ayen de ghwu. Ovwurhuru rhovwan cha igbere vẹ ihwo rẹ ivworii ukoo ẹkẹvuṇṇo, o phrechaphrẹkpo rẹ o vwo fe kẹ idjerhe kẹ idjerhe tẹ ọ brare tẹ ọ jovwo. Ijesu ta etiṇa kpaḥẹ efe rẹ akponana vwẹ iyerẹsiri rẹ Imatiu, uyovwin rọyen esan, awọ rọyen ihwegbirhin fi ujegbọvo (Imatiu 6:19-21) “Wa kọ okonrefe owan phiyo ọtakponanaa rẹ ẹbaka vẹ ẹkegban guoghokufia yẹrẹ ijigbunegbu bẹrẹ chẹ cho Eriyi na, wa gba kọ okonrefe owan phiyo odjuvwun rere ebaka vẹ ẹkegban jẹ ayen sagwoghọ rere ijigbunegbu jẹ ayen cho, fokiridie nẹ asa rẹ efe owan pha, ọ yen ẹnwen owavwan je cha dia.” Ọbe rẹ Ijoshua uyovwin rọyen ighwrẹn (Ijosh 7) je avwanren riẹn nẹ ephio Ekani (Achan) vẹ ekrurọyen ghwukufia. Ijudasikarioti churughwu fọkerẹ ojevwe rẹ igho nẹrḥẹ ọ ruero rẹ Orovwori vẹ onini rọyen. Odia ekpuyovwin rẹ igho yẹrẹ oro yẹ imwuemwu, ẹkẹvuṇṇo, ojevwe rayen rẹ osiomanu vwẹ ubiudu rẹ ohworakpọ. Uriorin buebu rẹ ihwo rẹ kedjekedje, te ayen foron te ayen biri, rha gwoghọ omarayen vẹ ekru rayen kufia ẹkuoma rẹ ubiurhuru ode rẹ ayen vwo fe, efe ide rẹ kpregede vwo nẹ idjogba ephio vẹ omaẹyan rẹ okpokpigho rayen guṇṇọ vwo aso nẹ okẹ vẹ oka rẹ iruemu tiṇye sansansan. Ubiurhuru rẹ efe je a guṇṇọ wian owiaan, ọ nẹrḥẹ ihwo cho uji ji ghwe hwe ihwo kugbe churughwu. Ojevwe rẹ igho vẹ urhuruevwo vẹ irueru buebu kerẹ Ọjevwe rẹ odova, oseghe rẹ egba (ọ sadia egba rẹ isuesu rẹ ihwo, egba rẹ e vwo vwo igho, egba rẹ e vwo shenyẹ igbẹre, egba rẹ egan, egba, rẹ e vwo sivwo odẹ rẹ Ishoshi jẹ odẹ rẹ Ọghẹnẹ vwo, egba rẹ e vwo shenyẹ omoghẹnẹ rẹ ọveri nẹ Ọyen nene

Ijesu, o dia Ishoshi royeen) gbayan. Ijesu tare vwe iyeresiri re Imatiu uyovwin royen irhirin owọ royen ogbagbereren (Imatiu 9:38) "Nabọ no omawete wọ je she phiyo oka buebu re urhuru evwo fokeridie o dia ekwakwa efe buebu re ohworakpo vwori ye arho royen, O vwe obo re ofewaan." E ne ye iyeresiri re Iliuku uyovwin royen Ihwive awọ royen Ihwiorin (Iluk 12:15) gbe iku re odafe ovo: "Oda fe ovo e ro re o vwe otọ re oyovwo ekakọ mamọ. Iroro buebu ke brurorhe: "Mi vwo erhuu, kidie mi seru? O da ta: mi cheruo e ne: Mi chaguoghọ, erhu me rere me ruo efa ide etiyi me da cha serore eka me ve ekwakwa me re i cheko. Oke yena ke Me take omọ me Oghene ruke! Wo vwe kemukemu ro wọ guṅṅo re ite ko we vwe ososore ikpe buebu, gba vwe akpo heha re, da, je oma vwerho we." Ekevuovo, Oghene da vwe vwe Iyeresiri re Iliuku uyovwin royen Ihwive, awọ royen ihwegbesan fi ujegbovo (Iluk 12:16-21): "Ekpa na! wo cheghwu aso na, ke ono ye chagharo uku re eravwon nana eje re wọ konkon koko vwọ ke omawe na?" E ne ye o pha vwọ ke ayen re e ko okorefe buebu vwo ke omarayen je ayen feri vwe obaro re Oghene iyeresiri re Imaki uyovwi royen ereren awọ royen Ogbagbesan (Imaki 8:36) da no orhie nana: "Kidie yi te ohworakpo o de mu akpona kpo ekevuovo erhi royen me vabo? Emuovo teree" iyeresiri re Iliuku uyovwin royen ihwive awọ royen ujevive fi ogbagbene (Iluk 12:22-34) tare: "Etionyee na, ke me vuọ we ne wo je ewan re emu wọ chare ve ihun kugbe emwan wo chavworhuo rowee... Eriyi na, gbe je uvie Oghene dia odavwe we. Oke yena, ke O vwe eronvwon nana eje vwọ ke we fokeridie asa efe we pha ye enwen we je chadia."

8. IDEBONO : Ose re efian eje ve o re evwonrofian oyen nerhe avwanre ru umwuemwu, oyen je ghwe su ubiudu re avwanre. Ijesu tare vwe Iyeresiri re Ijoni uyovwin royen ereren awọ royen ujevibene (Ijoni 8:44): "Owavwan emọ idobono, wawwan je ghwa guṅṅo runene ohore re ose owan. Ne otovoto rhe, oyen ozighe o ji mudia ke uyota devoo fokeridie uyota o e unu royen. Ekuruemu royen ye odjephia re o de guofian fokerere ovworofian ye o rue, je ose re efian eje." Ofian gbon, odia otete yerere orode. A vwe ugbunu

vwɔrofian, a vwe esio vworɔn, a je vwo ugboma vworɔn. Obe rɛ Itaitɔsi uyovwin rɔyen ovo awɔ rɔyen ivɛ (Itito. 1:2) tare: “Otajoruofa vwɔ rɛ uyota, jɛ ovwɔrofian fɔkeridie o meruɛ nɛ etionye ɔyen pha je ɔ dia etionyeen. Oghɛnɛ sa vworɔfiaan – etionye onenijesu je pha. Iyerɛsiri rɛ Ijoni rɛ ɛsosuo uyovwin rɔyen ɔvo owɔ rɔyen esan (1 Ijoni 1:6) da ta: “Avwanre da ta nɛ avwanre vɛ ɔyen ruɛkugbe jɛ avwanre rhuoma ru erɔnvwɔn rɛ ebri, o mudiaphiyɔ nɛ otaunu vɛ iruemu rɛ avwanre efia.” Obe rɛ Ɛvwɔphia, uyovwin rɔyen ujejbivɛ awɔ rɔyen ihwiorin (Ɛvwɔphia 22:15) tare: “Ip-hriuyota, egbɛnɛke, igbɔfarhien, izighe, egoɛdjo, evworofian vwe ota rayen ta vɛ obo rayen rue chasa ruo odjuvwu naa. Oghɛnɛ vwe utuoma kpahe iseri rɛ o gu ofia kɔkekɔke” kerɛ obo rɛ Obe rɛ Isɛ uyovwin rɔyen esan owo rɔyen ihweg-birhirin (Ise 6:19) tare.

9. ISIO NA mudiaphiyɔ ɛnwɛnesiri vwe evu re ubiudu rɛ kohwokohwo. O vwa gbege vɛ umiovwo, ɔkiɔvo a riɛnree, O ghwuru ɛkuoma rɛ imwuemwu rɛ ɔ vwe ɛrudo rɔyen djero. O rhi rhuɛro, rhe dia vɛ imwuemwu rere o vwo je erhanrhe iruɛmu e se vwo gu ɛdjoɛa. Okiɔvo ɛnwɛn rumiovwo na sa dia riɛn ɔ je sa dia vɛ ɔdjorho. O brɛhwohwo ɔke rɛ ofori nɛ o se iserikohwo. Obe rɛ Itimoti rɛ ɛsosuo uyovwin rɔyen ɛne awɔ rɔyen ɔvo vɛ ivɛ (1 Itim 4:1,2) nɛ: “O se ghwu, dia time kerɛ asa ɔ da dia nɛ a reyɔ ɔkpemwa ɔrhorhorho vwɔ niɔniɔn fɔkerɛ etionye na, o mi shenɛga; kerho rɛ erhanrhe erhi re igu efian, runene iyono rɛ eriɛrɛ. Kerɛ obo rɛ Obe rɛ Ihibru uyovwin rɔyen ihwe owɔ rɔyen ujejbivɛ (Ihib. 10:22) djere.

10. ERO rɛ Oghɛnɛ mrɛ obo rephia ejobi vwe evu rɛ ubiudu rɛ ohworakpo. A sa djavwo emuɔvo kɛ ero rɔyen ro hɔhɛ erhanre naa. Fɔkerɛ etionye na, O riɛn, je ghwa mrɛ odjavwɔn rɛ iroro ejobi rɛ ɛnwɛn rɛ ohwo. Tu wo ru orukuru we vwe uhervieogidi yerɛ evu rɛ egbo prirhɛ, vwe evu rɛ ukpotɔ o mekodo ejobi yere kasakasan, Oghɛnɛ mrɛ re. (Ɛro vwe ifoto nana eɛ vɛ epharo rɛ osharena yankugbe).

11. EME DJODJO ERHANRE rɛ e riariɛ ubiudu rɛ ohwor-

akpo vwiyo na dje eguono Oghene vwo ke ubiudu na re o vonre ve imwemwu tarharwena ne Oghene gha umwemwu. O guono ohworakpo, O guono uguu re orumwemwu ekuvovo, O guono ne o kurherie no imwemwu rere o dia akpo kere obo re Obe, re Ipita re esosuo uyovwin royen erha, owo royen irihirin (2 Ipita 3:9) je ta. Iyeresiri re Iluku uyovwin royen ihwiorin, owu royen ighwen (Iluk 15:7) da ta: Ijesu rhe akpo rhi sivwi iruimwemwu "Aghogho ode ero vwe obo odjuvun vwo ke orumwemwu ovo re o kurherie" iyeresiri re Ijoni uyovwin royen ovo owu royen Ujegbirhirin (Ijoni 1:29) je ta: "Emerevwe na ji ghwe mudia phiyu obara re Ijesu Kristi, Omogode Oghene ro hworhe akpona fo no imwemwu."

12. AMAKASHE NA mudiaphiyu ota re Oghene. Oghene guono ta ota ke ihwo re a phien nure re e diane ayen mu oghwa ohogho re umwemwu rere ayen se vwo vren no irueru re imwemwu rayen. Ayen mi rhe je urhukpe kugbe eguono re Oghene dia ubiudu rayen.

13. INEKUKU NA oyen oka re Erhiofafo. Iyeresiri re Ijoni uyovwin royen ihwiorin owu royen ujegbesan (Ijoni 15:26) tare: "Erhiofafo vwe uyota re Oghene phia, ji dje obo re Oghene tare kpahe umwemwu, kpahe iruoesiri, je kpahe edjoeguo re Oghene. Erhiofafo na o evu re ifoto re ubiudu naa fokeridie o chasa dia asa re umwemwu de suwe.

Obo re ubiudu we epha da dia kere ifoto re ubiudu nana, gba vie bro Oghene rhe, vwe enwen we vwo. Ke, gbe je urhukpe re ota royen no vwo. Obe re Iyikon uyovwin royen ihwegbesan. Owu royen ogbagbovo (Iyikon 16:31) tare, "Se Ijesu gbuyota rere wo vwo rho." Obe re Izikielo uyovwin royen uhwovo, owu royen ihwegbirhirin (Izikiel 11:19) je ta: Oghene guono etionye. O veri ne oyen wene ubiudu we rere O vwo ke we ubiudu ve enwen kpokpo. E dje re phia vwe ifoto re ive.

IFOTO RẸ IVẸ

Ifoto nana dje ubiudu rẹ ohwo rẹ ọ guṅṅọ kuṛḥṛiṛi bre ljesu. Amakashe na yọṛọ oloko na, oyen Ota rẹ Ọghẹṅẹ rẹ ọ e rọ jajaja, rẹ ọ da nọ kọkọkọkoloko o pha phẹrẹphẹrẹ. Ọ ruo omuate asa rẹ ubiudu vẹ erhi de kugbe jite asa rẹ ẹrḥooma vẹ ibeku de ghran phiyo ohwohwo. O vwe iroro re ubiudu rẹ ohworakpo guedjo. Ke rẹ obo rẹ Ọbe re lhibru uyovwin royen ẹne owọ royen ihwive (Ihib. 4:12) vwe avwar-en, karophiye ota rẹ Ọghẹṅẹ kere obo rẹ ọbe rẹ Iromansi uyovwin royen esa, owọ royen ujegberha (Irom. 6:23) tare: “Osa ehwa rẹ Umwuemwu Ughwu” Ọbe rẹ lhibru uyovwin royen irihirin owọ royen ujegbighwren (Ihib. 9:27) da rha ta: “Kohwokohwo che ghwu esiyo oyẹ na da wan nu, ke ẹdjoeguo” Ọbe rẹ Ewwophia uyovwin royen ujegbovo owọ royen ẹreren (Ewwophia 21:8) tare: “Uvwevwin erhanre vẹ isonre ye ọrọsegbuyotaa cha ra.”

UBIUDU RẸ Ọ MRẸVUGHE NẸ ỌYEN RIỌ ABE RE UMWUEMWU

“Amakashe yonre ekpeghreuyovwi vwe obọ ovo. Ọna djephia ke orumwuemwu ne” avwanre ejobi che ghwu. Ugboma rẹ avwanre rẹ o je avwanre mamọ na, rẹ avwanre vwe ẹrote, vwe amwa rhuo, vwe emuke, rẹ avwanre tite rere e vwo ru ọḥore royen na, che ghwu, o ji che gbon, ihori cha gwogho, je erhi vẹ ubiudu rẹ avwanre cha dia akpo bedebede. Ọ je cha vwe omaphia ede ovo ke ljesu Kristi rere O vwo guedjo kerẹ obo rẹ Ọbe rẹ Ikoritiansi rẹ ivẹ uyovwin royen iyorin owọ royen ihwe (2 Ikorit. 5:10) tare.

Avwanre mre orumwuemwu rẹ ọ guṅṅọ mre lyeresiri rẹ Ọghẹṅẹ vughe, rẹ ọ guṅṅọ rḥie ubiudu royen ke ẹguṅṅọ rẹ Ọghẹṅẹ. Erhiofuafọ ke O no muo ubiudu umwuemwu royen. Urhukpe Ọghẹṅẹ rḥe ubiudu royen rḥe dje imwuemwu ejobi yaran. Ukpe da vwe omaphia, ebri kọ dje. Umwuemwu rẹ ifoto rẹ eranvwe na sansan djephia, kọ dje. Eriyin na, wẹ rẹ ohwo ro se ọbe nana na gba vwe uphen ke ljesu, Urhukpe rẹ akpo na rere Ọ rḥe ubiudu wen. Ọke yena, te ebri, te

2. UBIUDU RẸ Ọ MRẸVUGHE NẸ ỌYEN RIỌ
ABE RE UMWUEMWU

iruo royen ke ayen dje ne ubiudu na keru obo ru Ifoto na djere. Vwe obu ru Ijoni uyovwin royen ereren owu royen ihwive (Ijoni 8:12) Ijesu da ta: "Mevwe urhukpe ru akpu na kohwokohwo ru o nene vwe, vwe urhukpe ru arhu na, o gbe yan vwe evu ru ebrii." Wu chasa vwe ugboma yere aghwanre we yere aghwanre ru ihwofa dje imwuemwu ne ubiuduween. Idjerhe ru o ma nu, ru o me muero, ru o je maepere, ru o ji me yovwin eje, e je Ijesu Urhukpe na yarhe ubiudu ru avwanre. Oke yena ebri yere umwuemwu ke o vren. Emeravwe ve Isio cha avwanre uko vwe evu ru okuku ekvuvu, oren da bere rhe, te ebri te irhukpe, itete na eje ke ayen dje. Ijesu ye oren ru akpo ru ovwantan. O dje ihwo na ejobi ru e chua eki vwe uwewwin ru Oghene oke ru O vwo ro Ishoshi. O garu imeje ru iwenigho ve ekpanurhe ru ineki ru inekuku vi oto O da ta vwe iyesiri re Imatiu, uyovwi royen ujegbovo owo royen Ihwerha (Imatiu 21:13): Esiro phiyu vwe obu oforo ne Oghene tare: "Uwewwi me oren uwewwin ru erhovwo ekvuvu, wavwan hirhire phiyu asa ru iji de sioma ne!" Ofori ne ubiudu ru owavwan dia uwewwin ru Oghene, ogwa ru Oghene. O guono dia eti, rhuere, je o no ve ukpe ve eguno kugbe aghoghoh. O dia Ijesu rhere rhe vwe imwuemwu ru avwanre ghovwo avwanre o voo, ekvuvu O rhere rhi si avwanre ne egba ru umwuemwu. Iyesiri ru Ijoni, uyovwin royen ereren owu royen ogbagbesan (Ijoni 8:36) tare: "Omru ru Oghene, Ijesu de rhan we no ifi je wo ghine hirhiephiyu omuvwie."

IFOTO RU ERHA

Ifoto nana dje obo ru ubiudu ru ohwo ro ghine kurherie dia. O mre obo ru imwuemwu royen ru Ijesu ghwuke vwe agbagba na rrote ve obo ru e brate. O vwo mre agbagba na ru amakashe, otaroghene dje ke, imwuemwu royen da da te enwen. O vwo mre eguno ru ode ru Oghene vwe ekuoma Ijesu Kristi, ke O mre vughe ne Ijesu Kristi Omoghene rhere rhe si imwuemwu buebu royen no oma fokeridie ne o muegbe O vwo ghwu ke vwe evu ru agbagba.

Ifoto nana nabo ji djephia gbonoze ke orumwuemwu ru o

kuerherie ne a ghine fa ljesu, O ghine ghwu vwe agbagba ke imwuemwu royen re O vwo wene ubiudu ve akpo royen tototo. O vwo se Ibaibolo na, asa o da sa mre oma royen kere evu re ughegbe, ke o dje mre mrevghe obo re o dje sheri ke Oghene te kugbe obo re o ru obo re Oghene taree. Omamuophiyi re ode ve ivweri da ruomachidia. Oke re o vwo vi ne rhovwo, Oghene ljesu de si kere. Eguon ve ufuoma re Oghene ruo ubiudu royen re o vwo mrevghe ne "Obara re ljesu Om Oghene hworhe avwanre nu umwuemwu" kere obo re Obe re. Ijoni re esosu uyovwin royen ovo ow royen lghwren (1 Ijoni 1:7) tare. Obe re Ine uyovwin royen ujuvgebuhwo (Ine 51:10) owo royen ihwe je ta: "Oghene me, ke vwe ubiudu re oforo kugbe erhi kpokpo ve o re omaekpoti" Ota Oghene je ta vwe Obe re Aizaya uyovwin royen uxorhagbesan ow royen ive (Aiza 66:2): "Oma re ihwo evwomakpoti ve itu ri kurherie ve itu re osho me mu re I ru obo me tare vwerhovwe." Erhiofuafu da nabu fan eta re ljesu vwo ke vwe iyeresiri re Imatiu uyovwin royen irhirin ow royen ive (Imatiu 9:2): "Rhonvwe ne udu we gan omome omoshare (omote)! Me vwe Imuwemwu we ghovwo we" O vwo ji nu agbagba ve obara ljesu re o vwo ghworhefonure ke o mrevghe ne e muo oghwa re umwuemwu no oma fokerdie ljesu chiyanko re ojaerio re avwanre. Obe re Aizaya uyovwin royen ujuvgebihwe rha (Aiza 53) tare: "A wanro oma fokere imwewmwu re avwanre, a faro fokere ogbigbiruo re avwanre fokere enana na, Orovwori da vwe ojari."

Erhiofuafu ve eguon Oghene ye vwerote ubiudu re a ghworhefo na. Re o vwo se ljesu gbuyotanure, je o mre vughe ne a vwe imwemwu royen vwo ghovwo oye nure. Eriyi na, udu royen ke o gan fokerdie obara re ljesu, Om re Oghene hworhe ayen fon no imuwemwu roye ejobi" kere obo re obe re Ijoni re Esosu uyovwi royen ovo, ow royen lghwren (1 Ijoni 1:7) tare. O ji ghwe muoro ta ne kohwokohwo re o se ljesu gbuyota gbi che ghwu vwe o re erhii ekevuvo, ke o vwo arho re ibedebede kere obo re Iyeresiri re Ijoni uyovwin royen erha ow royen ihwegbesan (Ijoni 3:16) tare. Obe re Efishansi uyovwin royen ovo ow

royen ovo, ighwren (Efishia 1:7) tare: “Arhan avwanre no ifi vwe ẹkuoma re ughwu izobo re Ikristi O vwe imwuemwu re avwanre ghovwo avwanre. Ijevwe re ibiudu umwuemwu re ohworakpo rhe kwano vwo ke odavwe den re o vwo yere akpo ke Oghene rere o je vwo ga, Oyen ka guon avwanre” kerere obo re Obe re Ijoni re esosuoyovwin royen ene owog royen ihwegbirhirin (1 Ijoni 4:19) djere. Ukpe re o vwo guon akpona ve ijevwe royen, ke o guon Oghdne ve irueru Royen.

Ke oyen sorog re a vwo mre ne eranvwen eje imudiaphiyog umwuemwu djeno evu re ubiudu na. Ekevuvog idbono guon kwano uwewwi royen re verhe, ke o ne obuko, se o san mre uphen re o rhoma vwo ruo. Ke oyen soro re Orovwori, Ijesu vwo bru avwanre uche vwe Obe re Ijemisi uyovwi royen ene owog royen ighwren (Ijemisi 4:7); “rherere, wo je nerhovwo rere wo sa dje idbono no oma.”

IFOTO RE ENE

Ifoto nana dje onenijesu re o mre ufuoma den ve arhoibede ẹkuoma re Orovwori ve Osivwi Ijesu Kristi. “Eriyi na, o rha vwe oronvwon fa yanomaa jokpare agbagba re Orovwori, Ijesu Kristi fokere ẹkuoma re ughwu royen vwe agbagba, akpona gbi si avwanre urhuruu, avwanre gbi ji si akpona urhuruu” kerere obo re Obe re Igalatiansi uyovwi royen esan awog royen ihwene (Igal 6:14) tare: “Ijesu ghuru vwe agbagba rere avwanre ji se vwo ghwu ke umwuemwu rere avwanre se vwo yere akpo re ovwatan” kerere Obo re obe re Ipita re esosuo uyovwi royen. Iwe owog royen ujegbene (1 Ipita 2:24) tare: “Orovwon wuvog re akpona gbi che se sio onenikristi urhuruu.” A vwe avwanre vwe Obe re Igalatiansi, uyovwi royen iyorin, awo royen ihwegbesan ve ujegbiyorin (Igal 5:16,25) ne. “Avwaren je Erhioghenere sun akpo re avwanre rere avwanre je ohore re ugboma e ruo.”

Edje okpo re a gba Ijesu mu re ayen vwo baphiyog nu kugbe iphiphie re ayen vwo pha miamivwe vwe ifoto re ubiudu na. E gbe oja ke re fokere imwuemwu re avwanre kerere obe

VẸ IJESU
GHWU
(Irom. 6:6)

WO GHWUNURE
AKPỌ WẸ SIOMANU
VWE EVU RẸ IKRISTI
VWE OGHENE
(Ikolo 3:3)

4. VẸ IJESU GHWU

rẹ Ọbe rẹ Aizaya uyovwin rọyen ujuvẹgbihwerha owọ rọyen iyorin (Aiza 53:5) tare: Omaavwanre ganre ifokere ọja rẹ Ọ rerẹ. Herodu vẹ isodje rọyen hwe erhuodjigbẹn phiyo uyovwin rẹ ljesu ọke rẹ ayen vwọ reyo, jehwenu, jẹ fanu ukpe rẹ ayen vwọ dede, vwẹ erhuovie vwo tughe uyovwi, ayen rhe phie ọkpọ phiyo oborhe rọyen, ukpe rẹ oyenaa, ayen de nuẹ uyovwin kpẹ otọ jẹ ayen vwọ jehwe etiọna: “ovie re lju, su ton” ayen dje enyan kuo, reyo ọkpọrisuesun mie, teyon uyovwin. Ayen reyerọ yaran ra kanrọn rẹ ayen vwo reyo jehwe karoka nu, kere obo re iyeresiri rẹ Imatiu, uyovwin rọyen ujevighwren awọ rọyen ujevighwren fi ọgbagbovo (Imatiu 27:27-31) tare.

Inenijesu ugbonu erọ buebu rẹ e nẹhwọwwo, e je ma karo-phiyo ojaeriọ rẹ ljesu vwẹ agbagba, e je suo ine Ọghẹnẹ ẹkẹvuovo, ayen rhoma kanron Ọmoghẹnẹ muoagbagba kọkekọke ẹkuoma rẹ umwuemwu rẹ ayen kerẹ obo rẹ Ọbe rẹ Ihibru uyovwin rọyen esan, owo rọyen esan (Ihib. 6:6) djerẹ. Iyeresiri rẹ Imatiu, uyovwin rọyen ighwren owọ rọyen uje fi ujevighwren (Imatiu 7:20-27) tare; “O dia ihwoejobi rẹ i se vwe “Ọrovwori, Ọrovwori” ye cha ruo uvie Odjuvwun, ẹkẹvuovo imihwo rẹ i ruo ọhọre re Ọse mẹ Obodjuvwun.”

Avwanre je hwa mre ekpoigho rẹ ljudasi rẹ ọ shẹ ljesu idonqibiebi ọgba fokerẹ ojevweigho muo, ẹnwen rọyen gbane kẹ etionye ovo o roro. Ukpe, ejonron na vẹ eravwon fa sasasan yẹ isodje rẹ i mu ljesu phiyo uwewwin odin reyo vwọ wiaowian. Ubiuludo rẹ a reyo vwo phioidjogba, ọ ye isodje reyore vwo wianowian, ọke rẹ ayen vwo furhe emwan rọyen. Ọbe rẹ Ine uyovwi rọyen ujevive owọ rọyen ihwuegbereen (Ine 22:18) tare: “Ayen furho emwan mẹ, gharọ ayen kẹ omomarayen.” Ayen reyo obo rẹ ljesu vwo ri mie ẹkẹvuovo ayen sien ekpuyovwi rọyen ayen da ta. “Avwanre guṅṅọ nẹ oshare nana dia ovie rẹ avwanreen.”

Ihwo buebu guṅṅọ vwo ibruba rẹ Ọghẹnẹ tẹ osio tẹ uvo jẹ ayen guṅṅọ phiomaphiyotọ vwọ ga Ọghẹnẹ kerẹ Orovwori vẹ Onini rayeen. Vwo ke ihwo buebu, Ọghẹnẹ chohwuko vwẹ ọke rẹ ukpokpoma vẹ ọ rẹ ẹnwen de shẹ.

Ọbe rẹ Ijoni, uyovwi ọyen ihwegbirhirin owọ ọyen ogbagberha fi ogbagbighwren (Ijoni 19:33-37) da ta: “Isodje na reyọ ubiri vwo duvwo efen te ọbara te ame de hwẹ no ma rhe” Besiẹ rẹ ogborhuane ki bo, Ipita siẹn Ijesu abọ erha ekevuovo, o rhe vieọja gangan kerẹ obo rẹ Iyeresiri rẹ Imatiu uyovwin ọyen ujegbesan, owọ ọyen ujahagbirhirin fi ujahagbighwiorin (Imatiu 26:69-75) djere. Wo je obo wo ta ve obo wo ruẹ djephia gbonoze ne wo vwe akpo we ke Ijesu Kristi re? Gbene omavowe wo de je ihworiẹn? Ijesu tare vwe iyeresiri rẹ Imatiu, uyovwin ọyen ihwe, owọ ọyen ogbagbive fi ogbagberha (Imatiu 10:32-33): “Ohwo da rhovwe gbonoze ne oye omẹ, ke me je reyọ etionye vwọ ke vwe obaro rẹ oseme obodjuvwun. Ekevuovo ohwo da sen vwe gbonoze, ke me je ghwa sion vwe obaro rẹ Oseme obodjuvwun.”

Ijesu je ghwa ta vwe iyeresiri rẹ Imatiu, uyovwin ọyen ihwe, owọ ọyen Ogbagbereren (Imatiu 10:38): “Kohwokohwo rẹ o muo agbagba ọyen o de nene uvwe e, o fori ne o dia odibo meẹ.” Erhuvwun dia ke ihwo rẹ e djegbane Ukuta rẹ e se Ijesu Kristi!

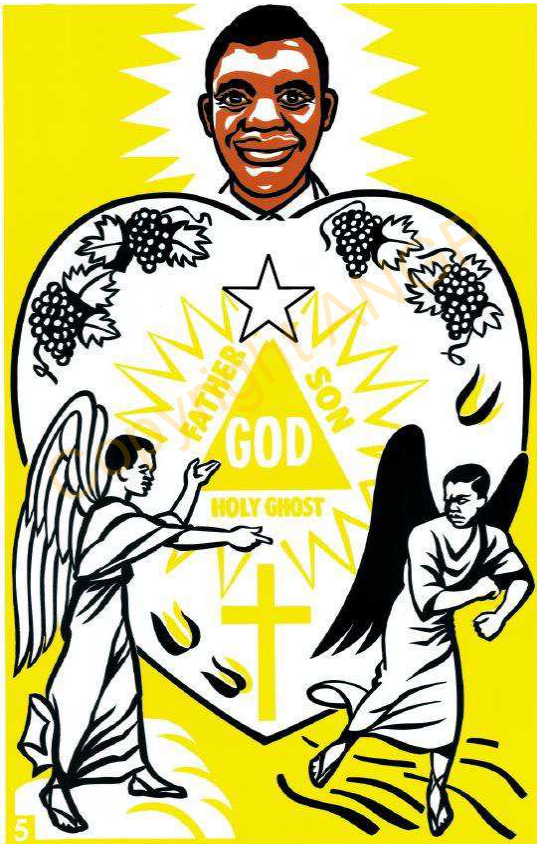
Ukuta ro e ro oke eje
Biko si kero vwe
Jimi, siomanu vwe oma we
J'ame v' ọbara ri hwenuwoma
Di esivwo gbeyi rayen
Hworho vwe ne abe ve egba ọyen

IFOTO RẸ IYORIN

Onana ifoto rẹ ubiudu rẹ oruimwuemwu rẹ eserepphe ve eroedon rẹ Oghene hworhefo. Orhi hirhiephyo ogwa Oghene den re, Uwevwi rẹ Oghene Ose, Oghene Omọ ve Oghene Erhiofuafọ kerẹ iveve rẹ Ọrovwori, Ijesu vwe iyeresiri rẹ Imeoni, uyovwin ọyen Ihwe, owọ ọyen ujegberha (Ijoni 14:23): “Kohwokohwo rẹ oguono vwe ru nene uyono me. Ose me guono ohwo yena. Te ose me te omewwe cha vwo eguono kpaọ ji brorhe ve oye rhe dia. Iyeresiri rẹ Iluku uyovwi ọyen ovo owọ ọyen ujuvegbihwive (Iliuk 1:52) tare:

EGUŌŌ
AGHŌGHŌ
EVVUẸFUŌN
Igal. 5:22-23

ORESIRI
ERHUVWUN
ODIR
OMAEVWOKPOTŌ

5. UWEVWI RẸ ỌGHẸNẸ

“Oghenē mwoghō, bruphiyō je kparō ohwo kpē enu ẹkuoma rē Ijesu Kristi.”

Ubiudu na nabo rhi hirhiephiyo omamo rē ogwa Oghenē re. A dje umwemwu nore. Erhiofuafo, Erhiuyota kē oyen avwanre mrē vwōn rē ọ dia, ukpe rē eranvwen sansan rē Idebono ọsē rē efian vwo suo. Ubiudu na hirhiephiyo urhe ọ nabo mō omamō rē emamō yerē udju rē emamō rē Erhi kere eguonō, aghoghō, ufuoma, omaekpotō, odiri, eseruo, ọsiri, evuẹfuon, omaesuo vẹ iruemu efa yoyovwi vwe obaro rē Oghenē vẹ ohworakpō ukpe rē ọ vwō dia asa e de ru imwemwu kerē obo re Obe rē Igalatiansi uyovwi royen iyorin, owō royen ujegbivē fi ujegberha (Igal. 5:22-23) djere. O rhi hirhie etinēna phiyo aghō rē omamourhe oggōrō oye Ijesu Kristi. Odjavwōn rē emamō emō nana kē o na: Ọ vwē oma tamuo Ikristi. Ikristi vẹ Etarōyen je ghwaruō oma kerē obo rē Obe rē Ijōni, uyovwi royen ihwiorin owō royen ọvo fi ihwe (Ijōni 15:1-10) djere.

Obe rē Igalatiansi uyovwi royen iyorin owō royen ujegbēne (Igal. 5:24) tare nē Erhiofuafo vwō ruō omanurē ọ je ghwa vwō reyō ame nure na, o vwē ogagan rē o vwo phio ijevwe rē ugboma royen kparobō re kugbe ọ ro ji ghwe vwo hwe ayen. Erhiofuafo koyen su akporōyen o gbi ru edavwē rē ugboma royeen kerē obo rē Obe rē Igalatiansi uyovwi royen iyorin, owō royen ihwegbesan (Igal. 5:16) tare: Ogbē dia obo rē ọ mrē vẹ obo rē o nyo yerē obo rē ugboma royen vue rē ọyē o nenee ẹkẹvuovo, o rue nene esegbuyota royen fokēridie “Avwanre phio akpōna kparobō ẹkuoma rē esegbuyota rē avwanre” kerē obo rē Obe rē Ijōni rē ẹsosuō, uyovwin royen iyorin owo royen ẹne (1 Ijōni 5:4) tare: O yereakpō ghwonoghono, akpō rē ẹroephiohō rē ọ vwa kpoin fokere ẹroephiohō rē erhivwicha rē Ijesu Kristi. Ọ mrē ẹguonō rē Oghenē rē o vwē obaa, vwē akpoeyere royen.

Iyēnresiri rē Imatiu, uyovwin royen iyorin owō royen ẹrerēn (Imatiu 5:8) tare: “Erhuvwun dia kē ihwo rē i vwo ẹnwēn ọfuafo fokēridie ayen cha mrē Oghenē,” Ovie na rē e se nē Idevidi riēnre nē ofovwi rē ọ marho eje phia vwē evu

re ubiudu royen. Re o vwo mre odavwe erhi royen vughe, ke o nerhovwo tarhavwe ne o feri mamọ kugbe ne o phio ivwighren royen eje kparobo vwe Obe re Ine, uyovwin royen ujuvegbuhwovo owọ royen ihwe (Ine 51:10): “Oghene me biko ke vwe enwen re oforo ve erhikpokpo re o kerhon wen. O vwo ohwovuovo re o sa hworhe, ubiudu royen fuan yere o sa ma enwen ofuafoo jokpane ke o nabo kurherie bro Oghene rhe kere obo re Idevidi ruru. Oghene guono ruo emukpokpo vwe akpo wen. Ma reyo iveve ve ephierophio re efian vwo rhuere enwen wen re ohrare na chasa nerhe enwen na dia asa re ofori ne Oghene diaa. O guono cha we uko kpatakpata fokere O veri vwe Obe re Izikielo, uyovwi royen ogbagbereren awo royen ujegbiyorin fi ujegbighwren (Izike. 36:25-27): “Me cha feren ame re oforo ku we, me je ghwa hworhe we fo vwo no edjo we eje ve koronvwonkoronwon re o gbe oma we egua. Me cha ke we ubiudu kpokpo ve enwen kpokpo. Me cha si ubiudu re ukuta we na no rere me ke we enwen re o ruoboavuowe. Mi cha phi erhi me phiyo we. Me cha yanene uwe rere me mre ne we nene irhi me re me vwo ke we: Onana iyeresiri re opho kpokpo re Oghene vwo ke avwanre nure ekuoma re Omọ royen, Ijesu Kristi.

Avwanre je ghwa mre amakashe re o rhoma omaphia vwe ifoto nana. A vwe emakeshe mu rere ayen “gbariari Inejesu re I muoghọ ke Oghene rere O vwo si ayen ne okpetu.” (Ine. 34:7; 91:11; Idan. 6:22; Imatiu. 2:13; 13:39; 18:10; Iyikon. 5:19; 12:7-10).

A je ghwa mre idebono re o mudia kere ubiudu na vwe ifoto nana kere asa re o da diane o rhere, guono uphen re o sa vwo rhoma ru uwewwi re a djerenu. Fokere etiona na, obe re Ipita re Esosuo uyovwi royen Iyorin, owọ royen ereren (1 Pita 5:8) da bru avwanre uche: “rhere, ne oma riarie! Fokeridie Ovwighren re owan, Idebono mueyan riarie kere edjenekpo o guono ohwo re o cha ro. Omokekren, ke o cha reweneoma phiyo amakashe re ukpe re o reyo odavwe re emọ Oghene re i muere vwo davwa ayen ni. O je che davwe reyo aghwanre re efian royen vwo phien ihwo re

Oghenę jereyo. Obe re Ijemisi, uyovwi royen ene owọ royen ighwiorin (Ijemisi 4:7) vuę avwanre ne avwanre da sa dje idębono ne oma ke o dje ke avwanre.

IFOTO RE ESAN

O da ohwo ne onana ifoto re ohwo re o shenu ega, o gbe vwe ubiero ovo mre oreę. O djephia ne orhorho ve jajaja re akpo eyere re Oghenę gbe e ro omaa je ubiero re ocheko re no eranvwon re akpona wrewrewre. Ukpe re o evu royen diare bisibisire. Ifoto re ubiudu royen ro djephia ne o muegbe re o vwo reoja ifokere Ijesu ejobi shere, i gbi mudia phionphion. O vwe ememerha shephiyo edavwini re i kruroma ukpe re o vwo dje ayen ne oma, ke o kerho re erhanrhen iroro re ophienvwen ve iveve re efian re idębono, kugbe ukpe re o vwo kerho re urhuru re Oghenę. O je sa dia Okpishoshi re o reyo ega vwo djavwa ojevwe re eravwon re akpona, eguono re o vwo ke Oghenę gbesa e ro. Ubiudu royen ke o vwa tighitighi, vwe obaro re idjerhe ive. Iruemu re akpona ke i je, je o merue ne oyen guono Oghenę. Isio re ubiudu royen enwen erhuvwun royen dia bisibisire. O gbi mu agbagba Oghenę na ve aghogho ękevuovo o rhi hirhiephiyo okpoghwa re a sian. Esegbutota royen yeghe, o gbe nerhovwo. Ubiudu royen re ohrare na gbe fiemu ovuovo ke. O ememerha vwe uphen ke idębono re o rhere vwe okoko re ubiudu royen na. Oma vwerhero re o ve irumwuemwu da yan ne o ve emo Oghenę da yan.

Ophran na, ogbodu, re o mudiaphiyo omaephuo guono rhoma ruo evun re ubiudu na O sa choro ne ękuoma re ęseophe ovo yen e vwo vwe arho, o rhi hirhiephiyo onenijesu re o phuoma. Urhurusivwe re ogogoro ęda vwe obo teye ęche, o guono ro evu re ubiudu na. Idębono sa phien vwe ohri re igbeyan irumwuemwu ne ęda re ędọkevuovo cha ghwaso nerhe oshenu ega. Eriyi na, ke o cha da, osho re e de se ne oyen fenę ihwo, ne oyen te osharee, ne o rhieroo. Iroro re e dia irerhii, ke e cha vweomaphia. Erhanrhen re odeje san vcwerhon ke o ke dje ifoto re i forii eneno. Oma re ihwo re e guono ehaegbe, emuerio ve udięda ve ihwo re e

6. ҒНҘҘН РҘ А ДАҘВИНИ РҘ О НРАРЕ

ghwa iroro rẹ idẹbono cha ẹnwẹn rọyen kẹ e vwrhon. Ayen vwe nẹ umwuemwu owo ghwa braa.

Vwọruyota, o vwe emueowo rẹ ohworakpo chese ruo o da diane ephran edjaro ve erhanrhe iroro rhan wa uyovwi rẹ avwanreen. Ekevuowo, avwanre reabe, avwanre da rhonvwen nẹ ayen gbe sun avwanre yerẹ rhoghọ ve sa imwuemwu rayen phiyo ubiudu rẹ avwanre. Avwanre de gbe ughẹghẹn vwe urhiabo otete vwọ kẹ idẹbono, o mue egbe rẹ o vwọ reyọ obọ na eje rẹ o vwọ sio ubiudu ve erhi kpẹ uwevwi-erhanre rẹ ibedebede. Fokeretionye na, uchebro rẹ o ma kenu rẹ Oghene vwọ kẹ avwanre da dia nẹ a kpairorovre urhuru ehware rẹ ighene, rere e je imwuemwu vwọ heha kidjerhekidjerhe rẹ o guono wan cha. Djebro ljesu rhe, Osivwi ve Okpofia we.

Oshare na rẹ a mre vwe ifoto na rẹ o reyọ aphia vwo du- vwo ubiudu na mudiaphiyọ ihwo rẹ imukpahọ egan rẹ ljesu ve e re vwọ jehwe. Ayen reyọ erevwen rẹ efian ve ebe ugbunu rẹ ojefia rọyen vwo wan ubiudu rẹ Onenijesu oma Emuekpahọ rẹ e dia ẹnwẹn vuovoo cha sa ru emuovoo. Ohworoshenu ega djoshọ re ihworakpo vwo no Oghene. O rhihirhiephiyo oviẹn reihworakpo ke o djẹ shere kẹ Oghene fokerẹ oshọ rẹ obo rẹ ihworakpo cha ta, che ru ve che ruẹ. Ophu ve ẹnwengidigidi kẹ e vwe omaphia, oke rẹ ukpok- pogho ve unuefiọ kẹ ayen davwan rere ayen vwọ ro evu rẹ ẹnwẹn na. Orhanrhen orodeko rẹ omaeriọ rẹ o vwe omaphia kokekoke rẹ eravwon de me shephiyo kẹ ihwo ve ihwo de me fe, kẹ o cha ranren ruo kpregede. A da vwe umuphen kẹ, je e ghwe rhie eche kẹ utuoma ve omaephuo.

Obenre kakaka rẹ ojevwe rẹ igho vwo shoro ro ẹnwẹn avwanreen jokpane avwanre kerho rẹ uchebro rẹ Osivwi avwanre, ljesu rẹ oke rẹ O vwọ ta vwe Iyeresiri rẹ Imatiu, uyovwi rọyen ujegbesan owọ reyen ujuvegbowo (Imatiu 26:41): "Rherẹ wo je nerhovwo rere wo je shephiyo odavwini." Obe rẹ Ikoritiansi rẹ esosuo, uyovwi rọyen ihwe, owọ rọyen ihwive (1 Ikorint. 10:12) je ta: "Kohwokohwo rẹ o roro nẹ oyen mudia gan nabo chiyigan rere o je she."

Qbe re Ɛfishansi, uyovwi royen esan awo royen uhwovo fi ihwegberere (Efis 6:11-18) je ta: “Avwanre ku ehunegbono re ljesu vwọ ke avwanre phiyọ rere avwanre sa kpọ ophienvwe re ldebono fia.

IFOTO RE IGHWREN

Ifoto nana dje obo re ubiudu re ohwoshenega epha. Ohwo ro e evu re ukpe Qghene jowwo, ro mre okere odjuvwun, re o je ghwa reyọ eke lrihi ofuafo royen ekevuovo o de gbobonye esegbuyota royen kerere obo re Qbe re lhibru, uyovwi royen esan, owọ royen ene (lhib 6:4) tare: “O jighwe dje obo re ohwo re o se ljesu gbuyotaa yerere o je vwe akpo royen ke Qghene tarhavwena ne e ghwohwo ro, a je ghwa fan iyota re lyeresiri re e se omamo iyere na vwo ke nure. Ohwo re o kerhoro oke Qghene da ta ota ke, o cha rhoma riwojaphiyọ, o vwe obo re o davwere wa oyono da sa hwohoma royen foo.

Ekpuyovwi ljesu dje idjedje re ohwooshenega vwe oke re Q vwọ ta vwe lyeresiri re lliuku, uyovwi royen uhwovo, owọ royen ujegbene fi ujegbesan (Iluku 11:24-26): “Oke erhi idebono da kwa ne ohwoma, o ghwooro nene ete ogbi guoro asa re o de rovwoma.” O rha mre, ke o vwe oma royen: “Me cha rhivwi kpe uwewwi me. Eriyi na, ke o rhivwi rhe mre fuafo yoyovwi. Q me rha yanran ra ghwa erhanrheerhi ighwren re brare ne ekspuyovwiruyen, ayen ejobi ke cha ka dia etiyi ukuoto royen ohwohonye ke o rhoma reoja ne obo re o e pha okeijovwo.” Qbe re lpaite re ive, uyovwi royen ive owọ royen ujegbive (2 lpaite 2:2) tare: “Obore phiare ke ayen djephia ne ise na eje iyota. Eranko rhoma yaran ra re obo re o kparhenure, Esi re a hfonure rhoma rhivwi ra vwomaghwibehre.”

lyenresiri nana ejobi nabo fan obo re ubiudu re ohwooshenega yerere ohwo ro segbuyotaa epha. Umwuemwu ve kopihvwenkopihvwen re o ghwayan, rhe dia, ji ghwe su enwen, royen. Ehparo royen dede jehwa dje emerha obo ro he enwen royen. A dje Erhiwofuafo, lnekuku yena re o pha

7

7. ẸNWẸN RẸ OHWO RẸ O SHENẸGA YẸRẸ UDUKEREKPE

vwovworoye ne evu re ẹnwẹn na ọkíridie umwuemwu vẹ Erhiọfuafo cha sa dia kugbee. A cha sa mrẹ ne ẹnwẹn re ohworakpọ ọ e vu rẹ uwewwi rẹ Ọghẹnẹ ọ me jeghwa dia urhuen rẹ idẹbonoo. Amakashe vẹ ota Ọghẹnẹ kẹ kwa vẹ uvweri, ayen ji no obuko se ọ ro shenega na je che kurheriẹ kerẹ omọ rẹ ọ vuẹ ọsẹ royen nẹ ọgharọ uku royen ye, omọ rẹ ewẹvwe hwe rẹ ọ guọnọ je rio ehọrọire rẹ isi sivwẹ ria. Ekẹvuọvo a kẹrẹ ọvuovo ree. Ukuotọ royen, ẹro kẹ ọhieriẹ kerẹ obo rẹ iyẹnresiri rẹ iliuk, uyovwin royen ihwiorin owọ royen ihwegbesan fi uje (Iluk. 15:16-20): “Mi che vrẹn, me yaran bro ọsẹ mẹ, me rẹ nẹ: Ọsẹ, mi ru Ọghẹnẹ chọ, ji ru we chọ. O gbi fo rẹ e vwo se vwe omọ wẹẹ.” Ọsẹ na vwo mrẹ ẹnwẹn rẹ ekurheriẹ rẹ omọ royen, kẹ o vwo ghovwon, o da dede reyọ.

Ẹnwẹn na vwẹ ifoto nana dje emuvuovo phia nẹ oyen kurheriẹ yẹrẹ nẹ oyen guọnọ evwohovwo vwẹ agada rẹ ljesu. Ọ hohọ nẹ oghwodirhẹn, o gbi nyo egboo. O vwo erhon jẹ o se nyo urhuru re kurheriẹ rẹ ljesu. O vwo ẹro jẹ ọ sa mrẹ iyara rẹ uwewwi erhanre rẹ o rhiephyiọ ghweneke vwẹ a sa owọ royen. Oma gbe vuọ o de yereakpọ re imwuemwu royen. Idẹbono rhe enwen royen rhi suo, o chidia vwo kirẹ Ovie vwẹ ogwa royen. Ọkiọvo, o je se phuoma nẹ oyen omamohwo vẹ oghọ, yẹrẹ nẹ oyen je ga Ọghẹnẹ, kẹ ọ hohọ ushi rẹ o no puepue je ọ vọnre vẹ ibeku gbẹ irinvwi igbonfiọnfiọn kerẹ obo rẹ iyẹnresiri rẹ Imatiu, uyovwin royen Ujegberha owọ royen ujegbighwẹn djere (Imatiu 23:27). Ọsẹ rẹ efian reyọ adia re Erhiuyota. Keranwekeranvwe, kẹ umwuemwu keumwuemwu vẹ erhiidẹbono royen san gbayan rẹ e rhe dia ẹnwẹn rẹ ohworakpọ. Tarhavwe na nẹ ọ sa guọnọ sio oma royen no ojaeriọ rẹ erhi gbongbon nana, ayen gb-arophiotọ kerẹ obo rẹ Ọbe rẹ lhibru, uyovwi royen ihwe awọ royen ujegbereren fi ujegbirhiri (lhib. 10:28-29) tare: “Ọbe rẹ lřita rẹ ivẹ uyovwi royen ive owọ royen ovo fi ihwne (2 lřita 2:1-14) djere: “Kohwokohwo rẹ o runene urhi rẹ Imosisii kẹ e hwe, o vwẹ arodovwẹn kakaa ọke rẹ iseri ivẹ kpenu da gun nẹ ọ reabe Kidie yẹ e che ruo ohwo rẹ ọ jẹ Ọghẹnẹ fia? rẹ o no ọbara rẹ oboechuro rẹ Ọghẹnẹ ọ diane hworhẹ rẹ nẹ imwuemwu fiemuovoo? Ọ rọ harha Erhieserophẹ? Gba

de vwe ẹro roro oja o fori ne e gbekere!”

Egbedje ne obo re ifoto nana pha ye ubiudu we pha ugbeyan me, gba vie bro Oghene ne evu re enwen rhe kpatakpata. Obe re Ihibru, uyovwi royen ighwren owọ royen ujegbiyorin (Ihib. 7:25) tare: “O se sivwo tiena ve kokekoke itu re ibru Oghene rhe ẹkuoma royen” O ji ghwe vwo ẹgba ve orhorho re enwen re O vwọ vwe imwuemwu ghovwo o hwọ o da diane ohwo na ghine nabọ kurherie. O sa da idebono ve erhanrhe irhi royen ejobi ji, dje ayen ji nu enwen we wo da sa rhonvwe ke. Yanrhe kerẹ omuoti re o bru ljesu rhe o da vuẹ ne: O da dia Qhore we, gba sivwi uvwe.” ljesu da vwo eroedon kpahon, rien abo royen, o de djobote kerẹ obo re Iyenesiri re Imaki, uyovwi royen ovo, awọ royen Ujuve ve ujuvegbovo (Imak 1:40,41) djere. Qhore me. ljesu kpahe ke je oma wen gan! Ẹkevuovo wo de djeuduevewwo, yere guonọ ebri vwọ nọ ukpe, ẹroevwosọ yere ukocha e rọọ fokerẹ wo je ughwu yanje arho vwo na. “Umwuemwu hwa osa ke ohwo – Oghwu” kerẹ obo re Obe re Iromani uyovwin royen esan, owọ royen Ujegberha (Irom 6:23) tare.

IFOTO RE ẸREREN

Avwanre mre orwumwuemwu ve udukerekpe re o kparọ ekuorherie royen bru ljesu rhe O sikere ughwu, oma ejobi sa miavwon, enwen royen vonen ve osho re ughwu. Ughwu (Osuasooma na) rhire kpregede. Avwerhovwe re efian re umwuemwu hrenri. Ke o rioja re omakenu re o ji me muo osho re umwuemwu ghwayan. O mre ako erio re uwevwierhanre vughere. Dede ne o guonọ nerhovwo tiena, o ve Oghene re o sien ẹguonọ royen rhanbaye na gbe chasa ta ota ke ohwohwo. Osho gbi je igbeyan royen mudia kerẹ ukpe royeen, eta qphroro re uchebro rayen gbe cha sa chauko asaokephanaa, yere ke efe royen je o toon, yere vwerote rhi royeen. Ke o rhe mre ne o cha sa vwerosọ Oghene ovoo fokeridie Idebono vwe uphen ke re o vwo ruoo. O da rrehoro ne koronvwonkoronvwon re o je verhe, re o yere akpo ke, vwọ jehwe. Ipasito, owanran yere osu re Ishoshi re a rhomawie e na cha sa chauko etinena fokerẹ o sien

8. ẸDJỌ EGUON RẸ ORUMWEMWU

eguonọ rẹ Ọghẹnẹ. Ọghẹnẹ kẹ o rẹyọ re vwo gu ẹdjo, ọ je mrevughe ẹtiena Ọbo rẹ ọbe rẹ Ihibru, uyovwi royen ihwe, owọ royen ọgbagbọvo (Ihib. 10:31) tare: “O muoshọ gagan rẹ e de shephiyọ obọ Ọghẹnẹ. O phiẹro phiọ nẹ ọyen cha vwe akpọ royen kẹ Ọghẹnẹ ọke ojere yẹrẹ evu rẹ ukpeughwu royen ẹkẹvuovo, ọ mrẹ etinẹna nẹ okri nọ. Uriorin rẹ ihwo ghwe kpregede je uphen e rọ rẹ ayen vwo kurherie bro Ọghẹnẹ rhe vwe evu rẹ ikpeughwu rayeen. O fori gangan nẹ a guonọ Ọghẹnẹ ọke rẹ Ọ vwo kẹrẹ obo na. Orwumwuemwu nana rẹ oghwe na rẹ ọ sien ewwoghovwo rẹ Ọghẹnẹ vẹ eguono rẹ Ọghẹnẹ ọke ro vwo he akopọ kẹ o nyo urhuru rẹ Oguẹdjo royen, Osivwi na rẹ o sere, ukpe re o vwo nyo eta rẹ ucheebro gbẹ esivwo rẹ Ọghẹnẹ kẹrẹ obo rẹ Iyenresiri rẹ Imatiu, uyovwin royen ujegbiyorin, owọ royen ujuvẹgbọvo (Imatiu 25:41) tare: “Biobo wẹwẹ rẹ Ọghẹnẹ dje enya! Shephiyọ erhanre rẹ ibẹvwẹdẹ rẹ e kokophiyọ kẹ idẹbono vẹ emekashe royen.” “Kohwokohwo che ghwu obọvo. O de no nu, kẹ ẹdjoeguon rẹ Ọghẹnẹ” kẹrẹ obo rẹ Ọbe rẹ Ihibru uyovwin royen Irhiri owọ royen ujegbighwren (Ihib. 9:27) tare.

IFOTO RẸ IRHIRIN

Ifoto nana dje Onenikristi rẹ ọ fuoẹvu rẹ o phi edavwini vẹ ukpokpogho kparobọ. Tarhavwe na nẹ a davweroni vwe aghọ buebu, o mudiagan tẹ oba, phikparobọ ẹkuoma rẹ Ijesu Kristi, O dia ọ ma vwe omaba ugbondẹ rẹ ẹgan rẹ Ijesu Kristi, ekevuovo, ọ yan obaro vwo, muẹrophiyọ dje, kẹrẹ obo rẹ Ọbe rẹ Ihibru uyovwi royen ihwive, awo royen ovo vẹ ive (Ihib 12:1,2) dje.

Idẹbono vẹ ẹrhanrhe irhi gbariarie ubiudu rẹ osegbuyota na, ayen davwan ophrọrọ rere ayen vwo suo omoghẹnẹ nene idjerhe rẹ umiovwo. E jighwe dje omaephuo, ojevwe rẹ igho, ọfarhiẹn gbe, orukuruku efa vwo. Ekerekẹtẹ koyen reyo ẹdia rẹ ubido etinẹna fọkẹrẹ umwuemwu weneoma kẹ avwanre, o siomanẹ vwe idjerhe ovo yẹrẹ ọrive. Ẹkẹvuovo Onerikristi rẹ ọ rherẹ mrẹ imwuemwu vughe dede nẹ o weneoma phiyọ ega yẹrẹ amakashe re urhukpẹ fọkẹrọ ota Ọghẹnẹ vẹ Ẹrhiọfafo suon kpe uyota na. Ọshare rẹ ọ yorọn eganase

ve udi vwe obo ro gbeha riare Onenikristi na, o davwan re o vwo reyọ eranvwo re akpona vwo sioshe Ufi nana mwo omamo re Onenikristi naa fikiridie o ve Ikristi ghwu ke imwuemwu kugbe ijewe re akponana. Oshare rive vwe ifoto na, reyọ aphia vwo duvwu Onenikristi na. Ekan, atanetane, ehweje gbe emuokpaon sa wan ekuoma re irisegbuyota; itu re i se omarayan inenekristi vwo duvwu ubiudu re omamo re Onenikristi kokekoke ekewuovo, o kerho re obo re ihwo taa, jokpa re obo re Oghene tare ovo.

O karophiyọ eta re Ijesu vwe Iyenesiri re Imatiu, uyovwi royen iyarin awọ royen uhwovo, ve ihwive (Imatiu 5:11,12). "Erhuvun dia ke owanvwan oke re ihwo akpo da honre wanvwan, jighwe mukpahe wanvwan, re ayen de muo erhantre re efian rhuru wanvwan, fokeridie ne wanvwan inene me. Wanwan je oma vwerhe wanvwan, ghoghọ fokerẹ okposa he ro vwo ke wanwan vwe obodjuvwun."

Akpomwuenwu re avwanre ve Idobono davwan egba rayen kokekode rere ayen vwo herie Onenikristi ne eguono re Oghene. Ekewuovo, O sa vwe obosaudu ta vo aghoghọ kere obo re Obe re Iromani, uyovwin royen ereren, owọ royen ogbagbiyorin (Irom. 8:35) tare: "Ono sa herie avwanre no eguono re Ikristi? Ukpokpoma se ruo, yere obenvwen, emokpaon, ewenvwe, akpogbere, umuoshọ yere ughwu? Obe re Iromani, uyovwi royen ereren owọ royen ogbagbighwen (Irom. 8:37) rhan enano nana "Ejo, avwanre phikparobo vwe evu re eranvwo nana eje ekuoma Royen re O guono avwanre. Obe re Efisiansi, uyovwi royen esan owọ royen ihwe fi ihwegbereren ve obe re Ipita re Esosuo, uyovwi royen iyarin, owọ royen ene tare (Efishia. 6:10-18; 1 Ipita 5:4): "O vwo kwo ehun re ofovwi re Oghene phiyonu, ke o sa kpo emuokpaon re idobono fia re oke re ukpokpogho de te, o da rha honre te oba nu, o je nabọ mudiagan ekuoma re Ijesu Kristi re O phi Ikpokpogho ve edawini ejobi kparobo, rere ekuoma Royen avwanre se phikparobo, rere avwanre je reyọ ododo re uriri re o vworiẹn."

ISO re ubiudu royen no wranwranwran. Ubiudu royen vone

vẹ esegbuyota gbẹ Erhiọfuafo. Amakashena kerẹ ota Qghẹnẹ, karophiyọ ebruba ghwonoghwoṅo rẹ o vwọ kẹ ihwo rẹ iphikparobo rẹ e hōnre te oba. Qbe rẹ evwọphia, uyovwi royen ivẹ awọ royen ighwren fi uhwovo, te ihwegbighwren ji te ujegbesan; uyovwi royen erha awọ royen iyorin, ihiwvẹ fi ujegbovo (Rev 2:7,11,17,26; 3:5,12,21). ejobi tare okpokpaṅ: “Me reyọ ẹgba rẹ a vwọ riọ omamọ rẹ urhearhọ rẹ ọ evu rẹ udju Qghẹnẹ na vwọ kẹ itu rẹ Iphikparobọ.” Itu rẹ iphikparobọ gbe wan oma rẹ ughwu, rẹ ivẹ. Itu rẹ Iphikpa robọ reyọ ẹkoevo rẹ Ikaragghẹnẹ rẹ e sinu. Meje ghwa vwẹ ukuta rẹ ukpebo rẹ e sio ode kpokpọ vwiyo vwọ kẹ ayen. Me reyọ ẹgbavuoṅo na re mẹ reyọ mie Qṣẹ mẹ vwọ kẹ itu rẹ, Iphikparobọ rẹ i ji dje obo me guṅṅo eruoruo te oba.” “Itu re phikparobọ reyọ ukpebo vwo heri, etiona me gbi ji che sio edẹ rayen no ọbearhọ. Me cha ta vwe irhan rẹ Qṣe mẹ vẹ Emekashe Roṅen vwẹ azagba nẹ ayen mẹ.” Me cha nẹrẹ ọ ro phiparobọ dia uchivwo vwẹ uwevwi rẹ Qghẹnẹ mẹ. O cha vrẹ no kakaa “Me cha vwẹ ogaga kẹ itu rẹ phikparobo rere ayen chidia kerẹ, Q vwẹ vwe ekete mẹ kere obo re mi phikparobonure, re me vwo chidia vwẹ etinẹna kerẹ Qṣẹ mẹ vwẹ ekete Roṅen.”

EKPOIGHO RẸ ORHIEPHIYO djephia nẹ ọ dia ubiudu royen ọvo yẹ onenikristi vwo ze kẹ Qghẹnẹ ẹkẹvuoṅo, ji te igho royen. Q cha irivworii uko, hwa ẹkihwe (Ekihwe rẹ obo rẹ o vwo) royen kẹ okẹ royen tobọ vwẹ obo rẹ o vwori eje kẹ Qghẹnẹ, reyọ erọvwon ejobi vwẹ uriri kẹ Qghẹnẹ.

IBRẸDI VẸ ERIN NA djephia nẹ o yere akpọ ọforon, ọ je vwerote oma. Q reyọ orhanrhe re ọre yerẹ akpọ rẹ e de muo idi da vwo gbe akpọ royen kuu. Kerẹ obo rẹ Qbe rẹ Iyiko, uyovwi royen ihwiorin owo royen uje (Iyikoṅ 15:20) tare. O muigho royen ghwoṅṅo, yerẹ kẹ o gbe oma royen (Uwewi rẹ Qghẹnẹ) ẹgwaa ẹkuoma rẹ ephopho yerẹ ese re itabaa, yerẹ kẹ ọ rọ erhanrhe rẹ imwuun, ẹkẹvuoṅo, riọ omamọ emu rẹ ọforon. Ubiudu royen rihirhiephiyo uwevwi erhovwo. Q nabọ kpẹ ẹgan ishoshi kọkekọke kerẹ obo rẹ o fori te osio rhọ yerẹ uvo rhovwan. Erhovwo ji, te o dia evu rẹ Ishoshi yerẹ ọ vẹ ekru royen, yerẹ ọyen ọvo vwẹ ehoho

royen fokeridie o rien ne Onenikristi cha sagan vwiyo o da dia ne o nerhovwo ke Oghene.

QBE RE RHIEVWIYO NA djephia ne ibaibol vwo odjavwon kee, o se, yono, kedekede, reyo aghwanre ve urien arho ve ukpe kugbe efe re e je se keru vwo. Orhahirhievwiyu ukpe re o no muje idjerhe ke, kugbe oloko re o vwo phi idobono kparobo. Oyen ernu re kedekede ke erhi royen ame re o je urhuru re amefa gbi siyo, re o vwo hworhe oma royen fo, o je ghwa ughgebe re o vwo mre obo re oma royen epha.

O guono ga Oghene fokeru o rien re ne erere o heru re e de je Oghene ega. O phiero phiyo erowon re obodjuvwun, o ne ayen kiokio o dia erowon re akponaa fokeru o rienre ne oye ve Ijesu wren ne ushi rere oye se yere akpo kpokpo keru obo re Obe re Ikolosiansi uyovwin royen erha, awo, royen ovo fi ive (Ikolo 3:1-2) tare. O mugebe re o vwo mre Oghene, O hohu urhe re a kon keru oma re urhie, re o mo emamo oke royen de te keru obo re Obe re Ine, uyovwi royen ovo, owu royen erha (Ine 1:3) tare. O je hohu aghu re uyovie urhe re o mo emamo buebu. O rien osho re ughwu fokeru eguono re o vwobaa re Oghene re o vwori ekuoma re Erhiofuafu re o von ubiudu royen cheko.

IFOTO RE IHWE

Ijesu tare vwe Iyeresiri re Ijoni, uyovwi royen uhwo, awo royen ujegbiyorin ve ujegbesan (Ijoni 11:25,26): "Mewe ve evrenushi ve arho, kohwokohwo re o se vwe gbuyota vwo arho tarhavwena ne o ghuru; Kohwokohwo re o rhu re o de se vwe gbuyota che ghuru." O je ta vwe Iyeresiri re Ijoni, uyovwi royen iyorin owu royen ujegbene (Ijoni 5:24): "Kohwokohwo re o nyo eta me o de vwo esegbuyota kpa O ro jivwerhe, vwo arhu re ibedebede. E gbi vwo guonedjo ekevuvo, o wren no abu re ughwu kpe arhu. Onenikristi djoshu re ughwu, o je mre odjadja keru obo re Obe re Ikoritiansi re esosu uyovwi royen ihwiorin awu royen ujuvegbihwe fi ujuvegbihwegbihwren (1 Ikorit. 15:54-57) tare: "A gwoghe ughwu nure. O phikparobo ghwo, Ugh-

10. ERHIVWIKPO RẸ URIRI

wu! iphikparobo wẹ rhọ? Ughwu, ẹgba wo vwo hwe rhọ? Ẹkpenvwen dia kẹ Oghenẹ rẹ ọ nẹhẹ avwanre phikparobo ẹkuoma rẹ Ọrovwori, Ijesu Kristi!

Ohwo rẹ ọ vẹ Oghenẹ gba yankugbe, dia kugbe, djoshọ rẹ ughwu. Oke royen de te, ke ọ yanran vẹ aghogho kerẹ obo rẹ Oyinko ode, Ipọl djere; vwe Obe rẹ Ifilipiansi, uyovwi royen ọvo, owọ royen ujegberha (Ifiliip. 1:23) “Me guṅṅo mamọ nẹ me vren nẹ akponana rere me vẹ Ikristi re dia, oyen orṅwṅ ọ dia nẹ o me yovwi.

Oyen Oghenẹ guṅṅore mamọ nẹ oyen mrẹ epharo rẹ Ijesu rẹ Oghwuru vwọ kẹ, je ghwa hwsa rẹ imwuemwu royen vwẹ evu rẹ agbagba. Erhiṅfuafọ je hwa viẹ rhe. O karophiyọ eta rẹ Ijesu kerẹ obo rẹ Iyenresiri re Iṅni, uyovwi royen ihwene owọ royen ọvo fi ẹnẹ (Iṅni 14:1-4) tare: “Wo je udu bruwee, wo je ẹnwen wẹ kiaan. Se Oghenẹ gbuyota, ji se Vwe gbuyota. Ibruwevwin vṅrṅn vwẹ obo uwewwi re Ọsẹ mẹ. Me che rhivwirhe rhe reyọ wẹ kpẹ asa mẹ pha rere wẹ vẹ omẹvwẹ dia asa ọvo Obe rẹ Ikoritiansi rẹ ẹsosuṅ, uyovwi royen ivẹ owọ royen irhirin (1 Iṅrit 2:9) tare: “Obo rẹ a mrẹ, yerẹ e nyoo, yerẹ ẹnwen roro nẹ o sa phiaa, ọ yen orṅwṅ rẹ Oghenẹ muegbe royen vwọkẹ itu rẹ ẹguṅṅo.

O vwo epherẹ vuṅvo vwẹ otṅakpona rẹ acha sa vwọ faan yerẹ vwo dje erhuvwun rẹ obodjuvwu rẹ a rhuẹre vwọ kẹ itu rẹ nabọ yan nene ichiyi rẹ Ijesu Kristi Ọrovwori rẹ avwanre vwẹ otṅakponaa.

Ukpe re osuason rẹ ohworakpọ, Ughwu, Amakashe yerẹ Oyikṅ rẹ Oghenẹ, ke eyen a mrẹ vwẹ ifoto nana re ede oba na. Ọ herẹ rere o vwo muo Erhiṅfuafọ na rhoma bro Oghenẹ. E sio ubiudu vẹ erhi nẹ uwodin rẹ ugboma fefe rere e sa vwọ rhan wan anurhoro rẹ odjuvwun bro Ijesu re O guono ro, rẹ o ji ghwe ghwu kẹ vwẹ evu rẹ agbagba. Edede rode e rọ vwọ kẹ vwẹ obaro rẹ Oghenẹ ọkẹ rẹ Orovwori vẹ Onini na vwo yere etiṅna kerẹ obo rẹ Iyeresiri rẹ Imatiu, uyovwi royen ujegbiyorin owọ royen ujegbovo (Imatiu 25:21) tare: “Wẹ kẹ obo wian odibo, omamọ Odibo

rẹ ọfuoevu!... Yanrhe wọ rhe nene vwe ghare aghoghọ Mẹ!” Iḍẹbono gbi vwọ ogagan vwẹ akpo royen ofaa, fọkerẹ obo rẹ Iyẹnresiri rẹ Iluku, uyovwi royen ihwegbesan owo royen ujegbivẹ (Iluku 16:22) djere: “Ogberẹ ghwuru, e de muo re chidia kẹrẹ Ebrahamu vwẹ obodjuvwun Ọbe rẹ Evwophia uyovwin royen ihwene owọ royen ihwerha (Evwophia 14:13) ji dje: “Mi de nyo urhruru rẹ ọ no obodjuvwun rhe: Si onana phiyotọ Erhuvwun dia kẹ itu rẹ i ghwophiyọ owian rẹ Orov-wori nẹ etineyaran! E ye ọ pha! Erhiọfuafo da kpahe phiyọ: “Ayen riọ uvie rẹ owian ọgagan rayen fọkerẹ erere rẹ owian rayen nene ayen.”

UCHEBRO RẸ ỌKẸ OBA

Osọbe rẹ Oghaghanre, Ọghẹnẹ biko cha wẹ uko wọ vwẹ ubiudu wẹ vwọ kẹ Ọ rẹ guṅno we fọkerẹ Ọ tota kẹ wẹ tiẹna nẹ: “wẹ wẹ vẹ ubiudu wẹ ejobi irhivwi bru vwe rhe” kerẹ obo rẹ Ọbe rẹ Urhi Rẹ Iwe, uyovwi royen ọgban, owọ royen ivẹ (Urhi Rẹ Iwẹ 30:2) tare: “Reyọ ẹnwẹn wẹn rẹ oma ron, rẹ o sheri na, rẹ ọ pha ghẹnghẹnghẹn na vwọ kẹ Ijesu rere Ọ ko wẹ udu kpọkpọ ve ẹnwẹn kpọkpọ. Wo jẹ ẹnwẹn rẹ ophiẹnvwẹn wẹ phiẹn wẹn, yerẹ wo nene ijewwe rẹ ophiẹnvwẹn royeen fọkerẹ evu re udu rẹ ohworakpọ yẹ erharrhe iroro re e nẹrhe o ru obo echọre no cha kerẹ obo re Iyẹnresiri rẹ Imaki, uyovwi royen ighwẹn owọ royen ujegbọvo (Imaki 7:21) tare: yan je imwuemwu wẹ vwo rere wọ yonron iruoēsiri gan fọkerẹ Ọbe rẹ Iromani, uyovwi royen esan owọ royen ujegberha (Irom. 6:23) tare: “Umwuemwu vẹ osa ẹhwa – Ughwu, ẹkẹvuṅvo ẹseophẹ Ọghẹnẹ yẹ arhọ rẹ ibẹdebeḍe vwẹ ẹkuomagbe vẹ Ijesu Kristi, Osivwi rẹ avwanre.

Ekpuyovwiwẹ rẹ ọ vwẹ akpọ royen kẹ Ọghẹnẹ nure, “Sabomu eta uyọta rẹ mi yono we kerẹ udje re wo vwo nene eseg-buyota vẹ ẹguṅṅọ rẹ avwanren vwori vwẹ ẹkuomagbe Ijesu Kristi” kerẹ obo rẹ Ọbe rẹ Itimoti rẹ ivẹ, uyovwi royen ọvo owọ royen ihwerha (2 Itim. 1:13) da rha ta: “Mi vughe ohwo re me vwẹ ẹroso nure o je ghwa nabọ muvwẹro nẹ Ọ sa vwẹ ẹrote tẹ ẹḍeoba obo re me vwo kẹ yonren.” Ganphiyọ ẹkuoma rẹ esegbuyota wo vwo kpaḣọ. Je Erhiọfuafo kẹ wẹ

egba wọ vwo n̄hōvwo, yan nene ẹguṣo rẹ Ọghẹnẹ, no ljesu kiṣikiṣi. Ọyen idjerhe na, Uyota na, Arho na, Orovwori rẹ Ọ cha rhe phẹrẹkpẹ rhe reyọ emọ Rọyen. “Ovienrivie vẹ Orovwẹ irivwori.

Obẹ re Ijudu awo rọyen ujegbẹne vẹ ujegbiyorin (Ijudu 24,25) da je ta: “Uriri Ọrho, Egba vẹ Ogagan dia vwo kẹ Ọ rọ se kparo wẹ vrẹn, si we nu umwuemwu, kẹ wẹ aghoghọ vwe obaro Rọyen – Ọghẹnẹ vuṣo, Osivwi rẹ avwanre ẹkuoma rẹ ljesu – nẹ otovotorhe, ji te ọke nana vọ bẹdẹbẹdẹ! Iṣẹ.”

Copyright ANGP

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialectos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratufamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

E-MAIL: info@angp-hb.co.za
info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

A Gospel Literature Mission financed by donations
Une Mission de litterature evangelique financee de dons
Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)